

Διοικητική Δικονομία

Σημειώσεις

Ειρήνη Κικαρέα

Διοικητική Δικονομία

Σημειώσεις

ΓΕΝΙΚΑ

Διοικητική Διαφορά

Κάθε διατάραξη μιας έννομης κατάστασης, που προκαλείται από πράξη (νομική ή υλική) ή παράλειψη ενός οργάνου δημοσίου νομικού προσώπου, η οποία καταλογίζεται στο νομικό αυτό προσώπο και αφορά ή δημιουργεί σχέση διεπόμενη από τους κανόνες διοικητικού δικαίου.

Στοιχεία

- α) διατάραξη έννομης σχέσης ή δημιουργία έννομης σχέσης απ' την διατάραξη
- β) κανόνες διοικητικού δικαίου
- γ) πράξη ή παράλειψη
- δ) δημόσιο νομικό πρόσωπο
- ε) ανάγκη παροχής δικαστικής προστασίας

διακρίσεις

- α) ουσίας
- β) ακυρωτικές

Κριτήρια διάκρισης

- α) έκταση του ελέγχου των στοιχείων της διαφοράς
- β) οι συνέπειες της απόφασης που εκδίδεται
- γ) το αίτημα

δ) οι λόγοι

Ακυρωτικές διαφορές

- 1) Έλεγχος νομιμότητας (αρμονία με κ.δ. που διέπουν την έκδοσή της) διοικητικής πράξης ή παράλειψης έκδοσης διοικητικής πράξης (κανονιστικής, ατομικής, γενικής ατομικής)
- 2) Όχι έλεγχος πραγματικών περιστατικών
- 3) Συνέπειες -> μόνο ακύρωση -> εξαφάνιση της πράξης ή ακύρωση της παράλειψης
- 4) Αίτημα -> μόνο ακύρωση
- 5) Προβαλλόμενοι λόγοι -> εξωτερική ή εσωτερική νομιμότητα πράξης
- 6) Έλεγχος μόνο : άκρα όρια διακριτικής ευχέρειας, πλάνη περί τα πράγματα, διδάγματα κοινής πείρας και κοινής λογικής

Διαφορά Ουσίας

- 1) Έλεγχος νομιμότητας και εκτίμηση πραγματικών περιστατικών
- 2) Αναγνώριση ύπαρξης δικαιώματος ή έλλειψης ή όρια υποχρέωσης
- 3) Διαπίστωση βλάβης ή γέννησης δικαιώματος ή παράνομη επιβολή υποχρέωσης ή παράλειψη καθορισμού έκτασης βλάβης
- 4) καθορισμός αποκατάστασης έννομης κατάστασης
- 5) Συνέπειες
 - α) ακύρωση διοικητικής πράξης (δπ)
 - β) τροποποίηση δπ
 - γ) ακύρωση παράλειψης έκδοσης δπ
 - δ) καταψήφιση αποζημίωσης/οφειλομένων ποσών/άλλης παροχής
 - ε) αναγνώριση/αποκατάσταση δικαιωμάτων
- 6) Αίτημα -> ακύρωση ή τροποποίηση ή καταδίκη
- 7) Λόγοι
 - α) νομιμότητα
 - β) εκτίμηση πραγματικών περιστατικών

γ) έκταση ζημιάς

Ποιές είναι ουσίας στα τδδ?

- Φορολογικές αρ. 1 ΚΦΔ
- αρ. 1 Ν 1406/83 -> διοικ. συμβάσεις (διαφορές από κύρος, εκτέλεση, ερμηνεία διοικητικών/ δημοσίων συμβάσεων), σήματα, πρόστιμα, λατομεία, αστική ευθύνη, εκτέλεση κτλ
- αρ. 7 § 1 Ν 702/77 -> κοινωνικοασφαλιστικές εν γένει
- αρ. 66 Ν 4055/12 δεν είναι πλέον ουσίας κάποια πρόστιμα

Ποιές είναι ουσίας στο ΣτΕ?

- Υπαλληλική προσφυγή αρ. 103§§ 4 και 6 Σ
- Προσφυγή για διαφορές από την αδικαιολόγητη παράταση της στέρησης της ελευθερίας χρήσης και κάρπωσης της ιδιοκτησίας (αρ. 18§5) ΣτΕ 272-276/1996
- Διορισμός υπαλλήλων Βουλής 65 § 6 Σ
- Πειθαρχική εξουσία μελών οργάνων ΟΤΑ

Ποιές είναι ακυρώσεως στο ΔΕφ?

αρ. 1§1 Ν 702/1977

- Υπαλληλικές
- Εκπαιδευτικές
- Πολεοδομικές (αυθαίρετα, οικοδομικές άδειες κτλ)
- Υπαιθριες διαφημίσεις
- λοιπές

Ν 3886/10 αρ. 3§1 δημόσιες συμβάσεις

λοιπά νομοθετήματα

Ακυρώσεως σε πρώτο και τελευταίο βαθμό στο ΣτΕ

αρ. 1§2 Ν 702/77

Πώς βρίσκουμε αν μια διαφορά είναι ουσίας ή ακυρώσεως?

- Ψάχνουμε αν ορίζεται ως ουσίας στα παραπάνω νομοθετήματα
- Αν όχι, είναι ακυρωτική και τεκμήριο αρμοδιότητας ακυρωτικών διοικητικών διαφορών κατ'άρχην έχει το ΣτΕ αρ. 95 § 1Σ
- Ελέγχουμε αν ως ακυρωτική έχει υπαχθεί στα τδδ
 1. N 702/77 αρ. 1 στο ΔΕφ
 2. N 3068/02 αρ. 15§1 στο Διοικητικό Πρωτοδικείο (εφαρμογή νομοθεσίας περί αλλοδαπών
 3. N 3886/2010

Εφαρμοστέο δίκαιο

Ακυρωτικές --> πδ 18/89 και ΚΠολΔ σχεδόν ισομερώς (αρ. 40 πδ 18/89)

Ουσίας --> ΚΔΔικ και κάλυψη κενών από τον καταργηθέντα ΚΦΔ

Ένδικα βοηθήματα στα τδδ

Αιτήσεις ακυρώσεως που έχουν υπαχθεί σε αυτά κατ'άρθρο 95§3Σ είτε στο ΔΕφ είτε ΔΠ

Προσφυγές αρ. 63 ΚΔΔικ

Αγωγές αρ. 71 ΚΔΔικ

Ανακοπές αρ. 217 ΚΔΔικ

Βαθμοί δικαιοδοσίας και αρμοδιότητα τδδ

Ουσίας

1ος βαθμός

α) Μονομελές Πρωτοδικείο (<60,000 € εκτός από αρ. 7§1 N 702/77, ανακοπή αρ. 216 ΚΔΔικ και προσωπική κράτηση λόγω χρεών στο δημόσιο)

β) Τριμελές Πρωτοδικείο -> γενική αρμοδιότητα

γ) Τριμελές Εφετείο (διοικητικές συμβάσεις, υπαλληλικές προσφυγές εκτός από τις 103§4Σ)

2ος βαθμός

α) Τριμελές Δ Πρωτοδικείο εφέσεις κατά αποφάσεων Μονομελούς

β) Τριμελές Εφετείο εφέσεις κατά αποφάσεων Τριμελούς ΔΠ

Ακυρώσεως

1ος βαθμός --> Δ Πρωτοδικείο ή Εφετείο

2ος βαθμός --> ΣτΕ (έφεση)

Κατά τόπον αρμοδιότητα αρ. 7§1 ΚΔΔικ

1ος βαθμός --> δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει η αρχή από πράξη, παράλειψη, υλική ενέργεια οργάνου της οποίας δημιουργήθηκε η διαφορά

2ος βαθμός --> δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται το δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση

εξαιρέσεις αρ. 7§2 ΚΔΔικ

Παραπομπή λόγω Αναρμοδιότητας

Από ΣτΕ στα ττδ

α) Κανονική διαδικασία αρ. 34 § 1 Ν 1968/1991 --> μόνο ένδικα βοηθήματα

β) Κανονική διαδικασία αρ. 67 § 1 πδ 18/89 --> αίτηση ακυρώσεως που υπάγεται στο ΔΕΦ

γ) In camera αρ. 34 Α πδ 18/89 --> ένδικα βοηθήματα και μέσα

Από ττδ στο ΣτΕ

α) Κανονική διαδικασία αρ. 12 ΚΔΔμίας --> ένδικα μέσα και βοηθήματα

β) In camera αρ. 126 Α ΚΔΔμίας --> ένδικα μέσα και βοηθήματα

γ) Κανονική διαδικασία αρ. 2 Ν 702/77 --> αίτηση ακυρώσεως που υπάγεται στο ΣτΕ αλλά κατατέθηκε στο ΔΕΦ. Το αρ. 2 § 2 εδ. β' για τις κανονιστικές πράξεις δεν εφαρμόζεται γιατί το

νεότερο αρ. 34 § 1 Ν 1968/1991 είναι πιο επιεικές και κατοχυρώνει υποχρέωση των διοικητικών δικαστηρίων να παραπέμπουν όλες τις διαφορές

* Σε περίπτωση κατάθεσης σε πολιτικό δικαστήριο θα απορριφθεί ως απαράδεκτο αλλά έχεις δικαίωμα να το ξανασκήσεις σε 60 ημέρες αρ. 9 Ν 1649/1986

Κανόνες επι παραπομπής

- Θεραπεύονται λόγοι παραδεκτού που είναι διαφορετικοί μεταξύ αρμόδιων και αναρμόδιων δικαστηρίων (20§1 Σ). Θα πρέπει να λογιστεί ως εξαρχής άσκηση ενώπιον του αρμοδίου.

Συγκεκριμένα :

- I. Αν το βοήθημα ασκήθηκε εμπρόθεσμα στο αναρμόδιο και εκπρόθεσμα στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο τότε λογίζεται εμπρόθεσμο.
- II. Ακόμα και αν ασκηθεί σε αναρμόδιο δικαστήριο άλλης δικαιοδοσίας, η εκ νέου άσκησή του σε κατά δικαιοδοσία αρμόδιο δικαστήριο μέσα σε 2 μήνες λογίζεται ως προς όλες τις έννομες συνέπειες ότι ασκήθηκε κατά το χρόνο άσκησης εκείνου που απορρίφθηκε (αρ. 41 Ν 3659/08)
- III. Η νομοποίηση μπορεί και πρέπει να γίνει και το πρώτον στο αρμόδιο δικαστήριο
- IV. Ελλιπής καταβολή τελών, εισφορών ή παραβόλου μπορεί να συμπληρωθεί
- V. Μεταφορά από ακυρωτική διαδικασία σε διαδικασία ουσίας μπορεί να αντιμετωπισθεί με κατάθεση προσθέτων λόγων

Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο

Ρύθμιση

- αρ. 100 Σ
- Ν 345/1976
- Εσωτερικός Κανονισμός
- Διατάξεις ΚΠολΔ

Αρμοδιότητες

1. Εκδίκαση ενστάσεων κατά βουλευτικών εκλογών αρ. 58 Σ (ένσταση)

2. Κύρος και αποτελέσματα δημοψηφίσματος αρ. 44§2Σ (ένσταση)
3. Ασυμβίβαστο και έκπτωση βουλευτή αρ. 55§2 Σ (αίτηση άρσεως αμφισβητήσεως)
4. Άρση συγκρούσεων δικαστηρίων κ διοικητικών αρχών ή μεταξύ δικαστηρίων (αίτηση άρσεως αμφισβητήσεως)
5. Άρση αμφισβήτησης για ουσιαστική συνταγματικότητα ή έννοια διάταξης τυπικού νόμου αν εκδόθηκαν αντίθετες αποφάσεις ΑΠ, ΣτΕ και ΕΣ (αίτηση άρσεως αμφισβητήσεως)
6. Άρση αμφισβήτησης για χαρακτηρισμό κανόνων του διεθνούς δικαίου ως γενικώς παραδεδεγμένων αρ. 28§1Σ (αίτηση άρσεως αμφισβητήσεως)

Έλεγχος Συνταγματικότητας

- 87 § 2 Σ
- 93 § 4 Σ
- 100 § 4 Σ

Συνέπειες Κήρυξης Αντισυνταγματικότητας

- Οι αποφάσεις του ΑΕΔ είναι αμετάκλητες αρ. 100 § 4 Σ
- Χρόνος έναρξης συνεπειών : από τη δημοσίευση, εκτός αν έδωσε αναδρομική ισχύ
- Συνέπειες Erga Omnes
- Ανίσχυρη η διάταξη -> εκβάλλεται από την έννομη τάξη
- Δεν μπορεί να ξανατεθεί ζήτημα αντισυνταγματικότητας
- Αποφάσεις μετά την κρίση του ΑΕΔ : α) κατώτερων δικαστηρίων με ένδικα μέσα, β) ανώτερων με αίτηση επαναλήψεως
- Αποφάσεις πριν τη δημοσίευση --> αίτηση επαναλήψεως : α) δικαστήρια που έπρεπε να αναβάλουν, β) αποφάσεις που εμπίπτουν στην περίοδο της αναδρομικότητας
- Υποχρέωση όλων των δικαστηρίων να την ακολουθούν
- Υποχρεωτική ανάκληση από το διοικητικό όργανο των πράξεων που στηρίχθηκαν σε αντισυνταγματική διάταξη

Τι θα εφαρμοστεί τελικά μετά την κήρυξη της αντισυνταγματικότητας?

- Η προηγούμενη διάταξη

- Αν δεν υπάρχει, α) το ένδικο μέσο θα απορριφθεί ως αβάσιμο, β) θα λείπει το νόμιμο έρεισμα μιας διοικητικής πράξης, γ) απευθείας διάταξη Σ

Αίτηση επαναλήψεως της διαδικασίας

- 90 μέρες από την δημοσίευση του ΑΕΔ
- Νομιμοποιείται κάθε διάδικος της δίκης

Συγκρότηση (κλήρωση κάθε 2 χρόνια)

- Πρόεδροι ΣτΕ, ΑΠ, ΕΣ (πρόεδρος ο αρχαιότερος)
- 4 Σύμβουλοι
- 4 ΑΠγίτες
- * στις διαφορές για άρση συγκρούσεων μεταξύ δικαστηρίων και για συνταγματικότητα μετέχουν στη σύνθεση του δικαστηρίου και 2 τακτικοί καθηγητές νομικών μαθημάτων νομικών σχολών
- * πρόσθετη παρέμβαση : α) όποιος έχει έννομο συμφέρον (πχ εκκρεμή δίκη για το ίδιο ζήτημα), β) Υπουργός Δικαιοσύνης για την αντισυνταγματικότητα

Ελεγκτικό Συνέδριο

Ρύθμιση

- αρ. 98 Σ
- Ανώτατο ειδικό διοικητικό δικαστήριο και ταυτόχρονα ανώτατη διοικητική αρχή με ελεγκτικές και γνωμοδοτικές αρμοδιότητες σε δημοσιονομικά και συνταξιοδοτικά θέματα

Αρμοδιότητες αρ. 98 Σ

δικαστικές

1. Εκδίκαση συνταξιοδοτικών διαφορών και ελέγχου λογαριασμών δημοσίων υπολόγων
2. Εκδίκαση υποθέσεων για ευθύνη πολιτικών κ στρατιωτικών υπαλλήλων, υπαλλήλων ΟΤΑ και ΝΠΔΔ για κάθε ζημιά στο Κράτος, ΟΤΑ ή άλλα ΝΠΔΔ από δόλο ή αμέλεια

διοικητικές

1. Έλεγχος δαπανών Κράτους, ΟΤΑ, άλλων ΝΠΔΔ
2. Έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες συμβαλλόμενος είναι το δημόσιο ή άλλο νπ που εξομοιώνεται με το δημόσιο
3. Έλεγχος λογαριασμών δημοσίων υπολόγων και ΟΤΑ ή άλλων νπ που υπόκεινται σε έλεγχο δαπανών
4. Γνωμοδότηση για νομοσχέδια που αφορούν συντάξεις ή αναγνώριση υπηρεσίας για παροχή δικαιώματος συντάξεως κατά αρ. 73§2Σ
5. Σύνταξη και υποβολή έκθεσης για απολογισμό και ισολογισμό του Κράτους κατά αρ. 79§9Σ

Ανακριτικό Σύστημα στη διοικητική δίκη

- Συγκέντρωση κάθε στοιχείου χρήσιμου για την διευρεύνηση της υπόθεσης από τον εισηγητή αρ. 22 § 1 Μπορεί να ζητεί από τους διαδίκους να του προσκομίσουν στοιχεία αρ. 22 §§2,3
- Καθυστερημένη υποβολή έκθεσης απόψεων από την Διοίκηση λαμβάνεται υπόψιν παρόλο που θίγει την αρχή της ισότητας των διαδίκων (ΣτΕ 2577/2005, αρ. 23-24 πδ 18/89). Στόχος η ανακάλυψη της αλήθειας
- Διαταγή συμπληρωματικής απόδειξης από το δικαστήριο, σε αντίθεση με τον κανόνα του αρ. 33 (προαποδεικτικώς)
- Η υποχρέωση διορισμού αντικλήτου (αρ. 58§1 ΚΔΔικ και 18 πδ) είναι συνέπεια του ανακριτικού συστήματος που προϋποθέτει εν ενεργεία αντίκλητο λόγω του αρ. 33 ΚΔΔικ (μέριμνα δικαστηρίου για την πρόοδο της δίκης)

Έννοια Συζήτησης

- Μετά την προεκφήνηση αρχίζει η εκδίκαση της υποθέσεως. Αδιάφορο αν εισήλθε στην ουσία ή επέλυσε απλά δικονομικά ζητήματα.
- Δεν θεωρείται πρώτη συζήτηση:
 - α) η αναβολή ή ματαίωση
 - β) η κύρηξη απαραδέκτου της συζήτησης
 - γ) η αποχή του δικαστηρίου από της εκδικάσεως
 - δ) η παραπομπή

- Νέα συζήτηση είναι η συζήτηση μετά την αναβολή
- Περαιτέρω συζήτηση είναι η συζήτηση μετά την προδικαστική απόφαση για αποδείξεις

Προυποθέσεις του παραδεκτού αίτησης ακυρώσεως και προσφυγής

- 1) Η φύση της προσβαλλόμενης πράξης ή παράλειψης ως εκτελεστής διοικητικής πράξης (αρ. 45 § 1-5)
- 2) Η προηγούμενη άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής (αρ. 45 § 2)
- 3) Η τήρηση της προβλεπόμενης προθεσμίας (αρ. 46)
- 4) Συνδρομή έννομου συμφέροντος (αρ. 47) “locus standi”
 - Άμεσο -> να προκύπτει ευθέως από την πράξη
 - προσωπικό -> ιδιαίτερος δεσμός λόγω της σχέσης του αιτούντος προς την πραγματική και νομική κατάσταση
 - ενεστώς -> κατά την έκδοση, άσκηση, εκδίκαση
 - Απόδειξη -> προσκόμιση στοιχείων προαποδεικτικώς
 - Για τα νπ από το Καταστατικό τους
- 5) Όχι παράλληλη προσφυγή -> να μην προβλέπεται ότι οι πράξεις υπόκεινται σε ένδικο βοήθημα: α) πρόβλεψη από διατάξεις, β) ίδιο ή ισοδύναμο αποτέλεσμα

Ενδικοφανής προσφυγή 63 § 3 ΚΔΔικ και 45 § 2

Η άσκηση της ενδικοφανούς προσφυγής αποτελεί **προυπόθεση του παραδεκτού** του ενδίκου βοηθήματος της αίτησης ακυρώσεως και της προσφυγής όπου προβλέπεται. Το ένδικο βοήθημα ασκείται παραδεκτώς μόνο κατά της πράξεως που εκδίδεται επί της ενδικοφανούς προσφυγής.

Σκοπός

- 1) **Προστατευτικός**: προστατεύονται εντός της διοικήσεως (κατά ένα πρόσθετο στάδιο) τα προσβαλλόμενα από τη διοικητική πράξη δικαιώματα ή έννομα συμφέροντα του πολίτη αρ. 20 §1 status activus processualis (προστασία μέσω της διαδικασίας)
- 2) **Ειρηνευτικός**: Δια της αποδοχής της προσφυγής αίρεται η διαφορά μεταξύ διοικήσεως και ιδιώτη. Αυτό μπορεί να συμβεί και μέσω της αιτιολογημένης απορρίψεως της προσφυγής που βοηθά τον ιδιώτη να αποδεχθεί την διοικητική πράξη και τη νομιμότητά της αρ. 2 § 1 Σ legitimation through procedure

3) **Σκοπός αυτοελέγχου** (νομιμοποιητικός): εκπλήρωση αρχής της νομιμότητας

4) **Διηθητικός**: ξεχωρίζουν οι υποθέσεις που θα πρέπει να οδηγηθούν στα διοικητικά δικαστήρια από τις υποθέσεις που επιλύονται εντός της διοικήσεως. Οι υποθέσεις οδηγούνται εκκαθαρισμένες κατά το νομικό και πραγματικό μέρος τους. Ελάφρυνση της δικαιοδοτικής λειτουργίας αρ. 20 § 1

Στοιχεία

- πρόκειται για είδος διοικητικής προσφυγής
- Ασκείται ενώπιον του οργάνου που εξέδωσε διοικητική πράξη ή προέβη σε παράλειψη ή ιεραρχικώς προισταμένου του, ή άλλου ειδικώς συγκροτημένου κατά της διοικητικής πράξεως ή παραλείψεως
- Νομοθετική πρόβλεψη της προσφυγής
- εντός της προθεσμίας που θέτει ο νόμος
- έλεγχος κατά νόμο και ουσία
- Όταν επικαλείται ο διάδικος ως λόγο παράβασης ουσιώδους τύπου στην αίτησης ακυρώσεως την μη τήρηση του δικαιώματος ακροάσεως στην ενδικοφανή προσφυγή, έχει το βάρος να αναφέρει όλα όσα θα έλεγε αν είχε ακροασθεί. Το δικαστήριο θα κρίνει αν αυτά που θα έλεγε είναι λυσιτελή (ΣτΕ 4447/2012)
- Αν προβλέπεται η άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής η άσκηση των υπόλοιπων προσφυγών δεν διακόπτει την προθεσμία

Μη ενδικοφανείς προσφυγές- διοικητικές

Τα άλλα είδη διοικητικών μη-ενδικοφανών προσφυγών έχουν ως δικονομική έννομη συνέπεια την διακοπή της προθεσμίας προς άσκηση της προσφυγής και δεν συνιστούν προυπόθεση του παραδεκτού του ενδίκου βοηθήματος. Προκύπτουν από το αρ. 10§1Σ (δικαίωμα του αναφέρεσθαι)

1) Ειδική διοικητική προσφυγή -> διαφορά: έλεγχος μόνο κατά νόμο, πρόβλεψη στο νόμο

2) Αίτηση θεραπείας και 3) Ιεραρχική προσφυγή -> διαφορά: δεν τάσσεται προθεσμία από τον νόμο, ασκούνται στο ίδιο ή στο ιεραρχικώς ανώτερο όργανο αντίστοιχα, και δεν προβλέπονται από τον νόμο

αρ. 24 ΚΔΔιαδ

οι 2) και 3) είναι απλές προσφυγές

Υποχρέωση ενημέρωσης

Νομική βάση

αρ. 20 §1

αρ. 25 § 1 β -> υποχρέωση κρατικής προστασίας ατομικών δικαιωμάτων, διασφάλιση της ακώλυτης άσκησής τους

αρχή χρηστής διοικήσεως -> υποχρέωση ενημέρωσης

63 § 3 ΚΔΔικ (προσφυγή)

16 ΚΔΔιαδ

45 § 2 πδ 18/89 (αίτηση ακυρώσεως)

Περιεχόμενο Υποχρέωσης αρ. 16 § 1 εδ. β' ΚΔΔιαδ

- 1) Υποχρέωση άσκησης
- 2) Νομοθετικό καθεστώς (νομολογία)
- 3) Το αρμόδιο όργανο
- 4) Προθεσμία άσκησης
- 5) Έννομες συνέπειες της μη άσκησης
 - i) Την απώλεια του δικαιώματος άσκησης παραδεκτού ενδίκου βοηθήματος
 - ii) Την αδυναμία προβολής λόγων που δεν προβλήθηκαν. Προβλέπεται ότι οι λόγοι που προβάλλονται στην αίτηση ακυρώσεως πρέπει να έχουν προβληθεί πρώτα στην ενδικοφανή προσφυγή. Αν δεν προβληθούν στην ενδικοφανή τότε απορρίπτεται ο λόγος που δεν αναφέρθηκε ως απαράδεκτος. Αν όμως η διοίκηση δεν σε ενημερώσει για την έννομη αυτή συνέπεια τότε παραδεκτώς προβάλλεται ο λόγος το πρώτον με την αίτηση ακυρώσεως (ΣτΕ 1394/2009, ΣτΕ 3114/2010)

*Σωρευτική ενημέρωση και για τα 5 στοιχεία

* Δεν υπάρχει υποχρέωση ενημέρωσης για τα ένδικα βοηθήματα και μέσα γιατί μπορεί να δημιουργηθεί σύγχυση

* Δεν υπάρχει υποχρέωση ενημέρωσης αν η ενδικοφανής προσφυγή προβλέπεται στην ίδια διάταξη με το ένδικο βοήθημα ως προϋπόθεση του παραδεκτού της (ΟλΣτΕ 876/2013)

Αυτόματη έννομη συνέπεια μη τήρησης

- α) Η άρση του απαραδέκτου του ενδίκου βοηθήματος
- β) Αστική ευθύνη του κράτους προς αποζημίωση
- γ) Όχι επιστροφή στην ενδικοφανή, δεν αναβιώνει η προθεσμία

ΠΔ 18/1989

Άσκηση ενδίκου μέσου και βοηθήματος αρ. 17 § 1 και αρ. 19

Τρόπος

- α) Άσκηση **δια καταθέσεως**, κατατίθεται και από ασκούμενο δικηγόρο (αρ. 17 §1). Εξαίρεση οι πρόσθετοι λόγοι και η παρέμβαση που ασκούνται δια καταθέσεως και επιδόσεως
- β) Παράδοση του πρωτοτύπου δικογράφου με υπογραφή (αρ. 19 § 1)
- γ) Άμεση καταχώριση σε **ειδικό βιβλίο** στο οποίο υπογράφει και ο καταθέτων. Υπερισχύει η χρονολογία του βιβλίου σε περίπτωση αμφισβήτησης
- δ) Συντάσσεται **πράξη καταθέσεως** η οποία ενσωματώνεται στο δικόγραφο ή επισυνάπτεται αν είναι ιδιαίτερο έγγραφο (αρ. 19 § 7). Είναι σαν σφραγίδα.

Τόπος

- α) **Γραμματεία** του Δικαστηρίου (αρ. 19 § 1)
- β) Σε οποιαδήποτε **δημόσια αρχή** (αρ. 19 § 2) -> αποτελεσματική άσκηση της δικαστικής προστασίας 20 § 1 Σ, εφαρμοσμένο συνταγματικό δικαίωμα --> μόνο η αίτηση ακυρώσεως και γενικά στο ΣτΕ (λόγω του ότι βρίσκεται στην Αθήνα)! Δημόσια αρχή = νπδδ και δικαστήρια (όχι κατά τους κανόνες παραπομπής)

Πρέπει να συνταχθεί πράξη κατάθεσης.

Υπάρχουν 4 προϋποθέσεις για το **περιεχόμενο της πράξης κατάθεσης** αν γίνεται κατάθεση σε δημόσια αρχή:

ι. Αριθμός πρωτοκόλλου του βιβλίου

- α) αν δεν φέρει αριθμό πρωτοκόλλου αναπληρούται από το ειδικό βιβλίο/ πρωτόκολλο εισερχομένων, από άλλο σημείο του δικογράφου, παράπλευρα του εγγράφου καταθέσεως, είτε από άλλο επίσημο έγγραφο εκ του οικείου πρωτοκόλλου εισερχομένων εγγράφων της αρχής

β) αν δεν έχει καταχωρηθεί στο βιβλίο δεν μπορεί να αντιταχθεί ακυρότητα στον αιτούντα γιατί δεν βρίσκεται στην σφαίρα επιρροής του

ii. Χρονολογία -> δεν είναι άκυρο αν βεβαιούται από το βιβλίο/πρωτόκολλο εισερχομένων

iii. Υπογραφή καταθέτη -> αναπληρούται από την υπογραφή του επί του δικογράφου

iv. Υπογραφή δημοσίου οργάνου

Οι ελλείψεις στην πράξη κατάθεσης δεν μπορεί να οδηγούν σε ακυρότητα -> *Κούτρας κατά Ελλάδος (ΕΔΔΑ)* -> ακώλυτη άσκηση δικαιώματος και πρόσβαση στη δικαστική προστασία 6 § 1 ΕΣΔΑ και αρχή αναλογικότητας

Η πράξη κατάθεσης γίνεται είτε:

α) Στο σώμα του δικογράφου

β) Με ιδιαίτερο έγγραφο (αρ. 19§7)

γ) Σε ειδικό βιβλίο

Μετά την κατάθεση

Ο Πρόεδρος σε εύλογο χρόνο εκδίδει πράξη αρ. 20 για ορισμό εισηγητή και ορισμό δικασίμου, η οποία σημειώνεται και στο πινάκιο

Περιεχόμενο δικογράφου αρ. 17 § 2

1) Όνομα

α) πατρώνυμο δεν απαιτείται

β) όταν ασκεί διοικητική αρχή δεν απαιτείται αν προκύπτει από το δικόγραφο

2) Διεύθυνση Κατοικίας

Ακυρότητα εφόσον υπάρχει αμφιβολία ή σύγχυση ως προς την ταυτότητα του αιτούντος

3) Χρονολογία

Δεν επιφέρει ακυρότητα εφόσον βεβαιούται στο σώμα του δικογράφου από τον αριθμό και χρονολογία καταθέσεως κατά αρ. 19 §1

4) Προβαλλόμενη πράξη ή απόφαση

Η αόριστη μνεία σε κάθε συναφή πράξη δεν υποχρεώνει το δικαστήριο να ερευνήσει αρ. 17 § 3

5) Ιδιόχειρη υπογραφή

- α) Δεν είναι λόγος ακυρώσεως αν προκύπτει με σαφήνεια η ταυτότητα και η σοβαρότητα της προθέσεως εκείνου που υπογράφει
- β) Αναπληρούται γενικά η έλλειψη υπογραφής από την υπογραφή στην πράξη κατάθεσης
- γ) Μετά το 2012 -> δεν είναι υποχρεωτική η υπογραφή του ιδιώτη αλλά μόνο του δικηγόρου. Η υπογραφή του ιδιώτη χρειάζεται μόνο για λόγους νομιμοποίησης
- δ) Όταν ο αιτών είναι και δικηγόρος και υπογράφει το δικόγραφο πρέπει να παρασταθεί οπωσδήποτε για να αποδείξει την δικηγορική του ιδιότητα
- ε) Μπορούν να υπογράφονται από κάθε δικηγόρο αλλά η παράσταση γίνεται μόνο από δικηγόρο παρ' Αρείω Πάγω. Η κατάθεση μπορεί να γίνει και από ασκούμενο
- στ) Στην υπαλληλική προσφυγή μπορεί να υπογραφεί και μόνο από ιδιώτη

6) Συγκεκριμένοι λόγοι

- α) Ορισμένοι
- β) 4 λόγοι αρ. 48
- γ) δεν απαιτείται να είναι βάσιμοι (αρκεί να υπάρχει ένας βάσιμος στο δικόγραφο προσθέτων λόγων)

Αντίκλητος αρ. 18

Προυποθέσεις

1. Κάτοικος Αθηνών (απόρροια του ανακριτικού συστήματος)
2. Αναφορά διεύθυνσης

Τρόποι διορισμού

1. Δικόγραφο
2. Δήλωση στη Γραμματεία
3. Συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο
4. Ρήτρα σε σύμβαση

- * Αυτοδικαίως αυτός που υπογράφει το ένδικο μέσο, αρκεί να είναι διορισμένος στο Πρωτοδικείο Αθηνών
- * Αυτοδικαίως αυτός που παρίσταται στο ακροατήριο για τις εφεζής κοινοποιήσεις
- * Συνέπεια διορισμού --> κοινοποιήσεις γίνονται είτε στον διάδικο είτε στον αντίκλητο αρ. 18§5
- * Αν εκείνος που άσκησε το ένδικο μέσο και ο αντίκλητός του δεν ακτοικούν στην Αθήνα, το ένδικο μέσο εκδικάζεται χωρίς να γίνουν οι προβλεπόμενες κοινοποιήσεις

Κοινοποίηση αρ. 21

- Αντίγραφο του δικογράφου και της πράξης του προέδρου του αρ. 20
- Με επιμέλεια της Γραμματείας (εξαίρεση στην αναίρεση που τις κοινοποιήσεις τις κάνει ο αναιρεσίων αρ. 21 § 4). Πρόσθετοι λόγοι και παρέμβαση (εξαίρεση)
- 20 μέρες πριν τη δικάσιμο
- **Το άρθρο δεν προβλέπει κοινοποίηση στον αιτούντα** -> στην πράξη γίνεται αλλά δεν απαιτείται γιατί δεν αντιτίθεται στο 20 § 1 Σ καθώς ο αιτών έχει εύλογο ενδιαφέρον.
- Εξαίρεση --> το δικαστήριο έχει Υποχρέωση κοινοποίησης στον αιτούντα για:
 - I. **νέα συζήτηση** (πχ επι αιτήσεως επανασυζητήσεως αρ. 27§5)
 - II. **περαιτέρω συζήτηση** (αρ. 21 § 5)
 - III. **παραπομπών** στο αρμόδιο δικαστήριο ή τμήμα (νομολογία)
- Άμα δεν κατοικούν στην Αθήνα ούτε ο αιτών ούτε ο αντίκλητος δεν υπάρχει υποχρέωση κοινοποίησης (νομ.)
- Αν όμως υπάρχει υποχρέωση κοινοποίησης και δεν γίνει τότε υπάρχει ανωτέρα βία κατά άρθρο 27 § 5 και μπορεί να ασκηθεί αίτηση επανασυζήτησης
- Κοινοποίηση ακριβούς πράξης με όλα τα στοιχεία του αρ. 20 και όχι απλές βεβαιώσεις
- **Θεραπεία ελλείψεως κοινοποίησης** αν παρίσταται και δεν αντιλέγει ο διάδικος αρ. 21 § 6. Οι κοινοποιήσεις γίνονται για να μπορέσει να ασκήσει το δικαίωμα ακροάσεως. Αν δεν αντιλέγει σημαίνει ότι παραιτείται ad hoc από το δικαίωμά του. **ΠΡΟΣΟΧΗ!** ιάται η ελαττωματική κοινοποίηση όχι η ελαττωματική κατάθεση. Αν δεν παρασταθεί ο διάδικος τότε θεωρείται ότι αντιλέγει. Αν αντιλέξει ο διάδικος τότε κηρύσσεται απαράδεκτη η συζήτηση και αναβάλλεται η συζήτηση σε νέα δικάσιμο. Ειδικότερα επι εκπρόθεσμης παρεμβάσεως και

προσθέτων λόγων αν αντιλέξει ο διάδικος τότε γίνεται η συζήτηση κανονικά και δεν λαμβάνεται υπόψιν το υπόμνημά του παρεμβάντος ή οι πρόσθετοι λόγοι κατά τη διάσκεψη.

- Οι διατάξεις ως προς τις κοινοποιήσεις λαμβάνονται υπόψιν αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο

Σε ποιόν γίνεται η κοινοποίηση (αρ. 21§2) ?

1. Πράξη διοικητικής αρχής --> στον αρμόδιο Υπουργό (αν γίνει σε αναρμόδιο -> απαράδεκτη συζήτηση--> αναβολή --> νέα δικάσιμος)
2. Πράξη ΝΠΔΔ --> στο ΝΠΔΔ και στον εποπτεύοντα Υπουργό (μπορεί να παρέμβει και υπερ και κατά του κύρους της πράξης χωρίς κατάθεση δικογράφου)
3. Πράξη ΝΠΔΔ που εκγρίθηκε με πράξη εποπτεύοντος οργάνου --> ΝΠΔΔ και αρμόδιος Υπουργός, όχι στο εποπτεύον όργανο
4. Πράξη υπηρεσιακού συμβουλίου κρίσης υπαλλήλων ΝΠΔΔ -> νπ που υπηρετεί ο υπάλληλος
5. Έφεση --> στον εφεσίβλητο ιδιώτη είτε στον δικηγόρο που υπέγραψε αίτηση ακύρωσης ή παρέστη στη συζήτηση

Πότε δεν χρειάζεται καν κοινοποίηση?

1. Αν εκείνος που άσκησε το ένδικο μέσο και ο αντίκλητός του δεν κατοικούν στην διεύθυνση που δηλώθηκε αρχικά ή μεταγενέστερα
2. Αν δεν έγινε διορισμός αντικλήτου αρ. 18§3
3. Αν αντίκλητος και αιτών δεν κατοικούν στην Αθήνα

Δυνατότητες Εισηγητή

αρ. 22 §§2-3

- Ανακριτικό σύστημα
- Μπορεί να ζητεί από τους διαδίκους να προσκομίσουν όλα τα χρήσιμα, κατά την εκτίμησή του, αποδεικτικά στοιχεία (έγγραφα, εκθέσεις αυτοψίας, πραγματογνωμοσύνες κλπ)
- Ο ιδιώτης έχει απλώς δικονομικό βάρος
- Οι δημόσιες αρχές έχουν υποχρέωση να αποστέλλουν τα στοιχεία και τις πληροφορίες που τους ζητούνται.

- ΣτΕ 4600/05 --> υποχρέωση αποστολής και των απόρρητων εγγράφων. Αυτά τα έγγραφα μπορούν να δικαιολογήσουν τον περιορισμό της αρχής της ελεύθερης πρόσβασης του διαδικού στα στοιχεία του φακέλου, δεν μπορούν όμως επουδενί να δικαιολογήσουν τη μη διαβίβαση στο δικαστήριο των στοιχείων που η διοίκηση χαρακτηρίζει ως απορρήτων.

“Αμυντικό” Υπόμνημα

- Ο κανόνας είναι το “επιθετικό” υπόμνημα. Δεν επιτρέπεται δηλαδή η διεύρυνση του αντικειμένου της δίκης ούτε κατά το πραγματικό ούτε κατά το νομικό μέρος. Επιτρέπεται μόνο ανάπτυξη υφιστάμενων ισχυρισμών και νέα νομικά επιχειρήματα. Ούτε η αοριστία θεραπεύεται με το υπόμνημα. Επιτρέπεται ο περιορισμός του αντικειμένου της δίκης (αφαίρεση, περιορισμός, παραίτηση από λόγους ακυρώσεως)
- Πότε; α) 6 μέρες πριν, β) μετά τη συζήτηση σε εύλογη προθεσμία που τάσσεται από το δικαστήριο
- Εξαιρέσης στην απαράδεκτη προβολή νέων ισχυρισμών είναι το αμυντικό υπόμνημα σε 4 περιπτώσεις:
 - I. Όταν η έκθεση της Διοίκησης αποκρούει λόγους ακυρώσεως και άρα έχει εκ των πραγμάτων νέους ισχυρισμούς
 - II. Όταν μετά από προδικαστική απόφαση για προσκόμιση νέων αποδεικτικών και περαιτέρω συζήτησης (αρ. 21§5) μπορεί με το υπόμνημά του να αντικρούσει τα νέα στοιχεία με νέους ισχυρισμούς
 - III. Επί ενδοστροφούς δίκης, αφού ο καθ’ ου δεν έχει δυνατότητα έκθεσης απόψεων
 - IV. Όταν οι νέοι λόγοι αναφέρονται σε ζήτημα το οποίο ερευνάται αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο, οπότε το υπόμνημα απλώς λειτουργεί ως “υπόμνηση” στο δικαστήριο να κάνει το καθήκον του (πχ παραδεκτό, δικαιοδοσία, ακυρότητες, αντισυνταγματικότητα κλπ)

Πληρεξουσιότητα αρ. 27

Τρόποι Παροχής της αρ. 27 § 1

I. Από φυσικό πρόσωπο

α) Γενική ή ειδική συμβολαιογραφική πράξη

Γενική συμβολαιογραφική πράξη ισχύει για 5 χρόνια αρ. 97 § 3 ΚΠολδ

β) Συνυπογραφή από τον ιδιώτη στο δικόγραφο

- Θεωρείται ως βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής
- Πρέπει να παρασταθεί ο δικηγόρος στο ακροατήριο για να αποδείξεις την δικηγορική σου ιδιότητα (ΟλΣτΕ 1570/2001). Αν δεν παρασταθεί πρέπει να προσκομισθεί συμβολαιογραφική πράξη είτε να εμφανισθεί ο διάδικος στο ακροατήριο να τον νομιμοποιήσει είτε να παρασταθεί ο διάδικος με άλλο δικηγόρο. Αλλιώς απορρίπτεται ως απαράδεκτο ως ανομιμοποίητο. Στην πράξη δίνεται αναβολή από το ΣτΕ για νομιμοποίηση κατ' αίτηση του διαδίκου ή εμφανιζόμενου ως πληρεξουσίου (αρ. 27 § 3)
- Δεν αρκεί για την εφαρμογή του αρ. 28 περι ερημοδικίας

γ) Προφορική δήλωση του ιδιώτη στο ακροατήριο

II. Από νομικό πρόσωπο (*same* αλλά χωρίς συνυπογραφή)

α) Γενικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο (δεν αναφέρεται στο νόμο)

- Απαιτείται και η άδεια του ΔΣ -> αν δεν υπάρχει άδεια οργάνου τεκμαίρεται ότι ο νόμιμος αντιπρόσωπος ενεργεί με την άδεια του οργάνου. δεν αφορούν το δικαστήριο οι εσωτερικές σχέσεις του νπ

β) Ειδικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο (αρ. 27 § 1)

- πρέπει να περιέχει εντολή για συγκεκριμένη δίκη

γ) Προφορική δήλωση στο ακροατήριο

ΠΡΟΣΟΧΗ -> απαιτείται πάντα η προσκόμιση του τελευταίου Καταστατικού του ΝΠ

Αναδρομικότητα πληρεξουσίου αρ. 27 § 2

Υπάρχει τεκμήριο ότι το πληρεξούσιο ισχύει αναδρομικά και καλύπτει πράξεις προδικασίας και υπογραφή αιτήσεως ακυρώσεως

Ισχύει ακόμα και αν η μεταγενέστερη πληρεξουσιότητα δοθεί σε άλλο πρόσωπο από τον υπογράφοντα

Μεταγενέστερη προσκόμιση στοιχείων νομιμοποίησης με αίτηση του διαδίκου αρ. 27 § 3

α) Με αναβολή συζήτησης, ή

β) Μέσα σε εύλογη προθεσμία που τάσσει ο δικαστής -> δεν μπορεί να γίνει παράταση της προθεσμίας και απορρίπτεται ως απαράδεκτο ως ανομιμοποίητο

Κλήση για συμπλήρωση στοιχείων νομιμοποίησης μέσα σε εύλογη προθεσμία εφόσον δεν υπάρχει **παντελής έλλειψη** (αρ. 27 § 3 και 33 § 3). Εκτιμητική ευχέρεια δικαστηρίου

Διάρκεια ισχύος του γενικού πληρεξουσίου - χρόνος νομιμοποίησης αρ. 27 § 6

Γενικό πληρεξούσιο η ισχύς του οποίου έχει παύσει κατά τη συζήτηση της υποθέσεως, κατά το άρθρο 97 § 3 ΚπολΔ, δεν λαμβάνεται υπόψιν για τη νομιμοποίηση του πληρεξουσίου, έστω και αν ίσχυε κατά το χρόνο ασκήσεως του ενδίκου μέσου (υιοθέτηση της άποψης της μειοψηφίας ΟλΣτΕ 607/2002). Αν έχει περάσει η 5ετία από την χορήγηση του γενικού πληρεξουσίου πρέπει να δοθεί καινούργιο. Το πληρεξούσιο ισχύει απεριόριστα για το παρελθόν και για 5 έτη για το μέλλον (αρ. 27 §§ 2, 6)

Πληρεξουσιότητα επι παραπομπής αρ. 34 § 2 Ν 1968/1991

Η κρίση περι νομιμοποίησης ανήκει στο αρμόδιο δικαστήριο. Άρα τυχόν νομιμοποίηση που έγινε στο αναρμόδιο δεν ωφελεί τον αιτούντα. Θα πρέπει να νομιμοποιηθεί εκ νέου.

Θάνατος διαδίκων αρ. 31

Αν κάποιος διάδικος πεθάνει

- 1) Η δίκη συνεχίζεται αν ο διάδοχος ή ο καθ' ου κάνει δήλωση συνεχίσεως
- 2) Αν δεν γίνει δήλωση η δίκη αναβάλλεται για εύλογο χρόνο μέχρι κάποιος να κάνει δήλωση
- 3) Αν όχι καταργείται η δίκη

Κατάργηση της δίκης μετά από ανάκληση, ακύρωση και λήξη ισχύος αρ. 32

32 § 1 Δυσμενείς πράξεις που ανακλήθηκαν ex tunc, ακυρώθηκαν ή εξαφανίστηκαν καταργούν την δίκη

32 § 2 Πράξεις με περιορισμένη χρονική ισχύ ή που λόγω ex nunc ανάκλησης έπαυσαν να ισχύουν, εφόσον έληξαν μετά την αίτηση ακυρώσεως, καταργούν την δίκη εκτός αν αποδειχθεί ιδιαίτερο, άμεσο, έννομο, υλικό ή ηθικό συμφέρον. Και επι ατομικών και επι κανονιστικών. Το ιδιαίτερο αυτό έννομο συμφέρον αναφέρεται κυρίως στο γεγονός ότι τα εξ αυτών απορρέοντα

αποτελέσματα δεν έχουν εξαφανιστεί εξ υπαρχής (ex tunc), και συνεχίζουν να προκαλούν δυσμενείς διοικητικές συνέπειες στον διοικούμενο

Η δήλωση συνέχισης ασκείται

α) Με ιδιαίτερη γραπτή δήλωση στο δικαστήριο ως την πρώτη συζήτηση-> αναφέρει κ' ιδιαίτερο έννομο συμφέρον

β) Με δήλωση στο ακροατήριο του ιδιαιτέρου εννόμου συμφέροντος και ανάλυση με το υπόμνημα πχ ιδιαίτερο έννομο συμφέρον -> συνταξιοδοτικά, επίταξη

32 § 3 Αν μια δυσμενής πράξη με περιορισμένη χρονική ισχύ έπαυσε να υπάρχει μετά την αίτηση, δεν καταργείται η δίκη αν εκδόθηκε νέα πράξη ομοίου δυσμενούς περιεχομένου. Ο αιτών πρέπει να αποδείξει ιδιαίτερο έννομο συμφέρον και να καταθέσει δικόγραφο 6 πλήρεις μέρες πριν από την συζήτηση. Το δικόγραφο δεν χρειάζεται να επιδοθεί, θα μπορούσε να είχε τον τίτλο “υπόμνημα συνεχίσεως”. Δηλώνεται και με αίτηση στο ακροατήριο

Αν μια πράξη και ανακλήθηκε ex tunc και βγήκε και νέα ομοίου περιεχομένου (συνδυασμός §§1, 3) τότε εφαρμόζεται η § 3 (ΟλΣτΕ 31/2013)

Αν η πράξη ίσχυε κατά την συζήτηση σε τμήμα του ΣτΕ, τότε δεν τίθεται ζήτημα κατάργησης της δίκης αν μετά παραπέμφηκε στην Ολομέλεια

Υπόθεση “Γιαννούσης κατά Ελλάδος”

Το ΣτΕ έκρινε ότι επί προσβολής με αίτηση ακυρώσεως της ανακλητικής της πράξης περιορισμένης χρονικής ισχύος η δίκη καταργείται γιατί δεν μπορεί ο αιτών να επικαλεστεί επιτυχώς ιδιαίτερο έννομο

συμφέρον. Η αίτηση ακυρώσεως απορρίπτεται ως απαράδεκτη λόγω αλυσιτέλειας διότι ακόμη και αν ακυρωθεί η ανακλητική πράξη, η διοικητική πράξη δεν μπορεί να αναβιώσει γιατί θα έχει λήξει η ισχύς της. Το ΕΔΔΑ θεώρησε στην υπόθεση “Γιαννούσης κατά Ελλάδος” την πρακτική αυτή ως “νομικό τέχνασμα” αντίθετο στο 6 ΕΣΔΑ καθώς στοχεύει στο να αποφύγει το ΣτΕ να εξετάσει την νομιμότητα της προσβαλλόμενης πράξης.

Αίτηση ακυρώσεως αρ. 45 πδ

Λόγοι Αίτησης Ακυρώσεως αρ. 48

i) Αναρμοδιότητα της διοικητικής αρχής

- Καθ' ύλην, κατά τόπο και κατά χρόνο
- Δημοσιευτέες πράξεις -> αρμοδιότητα κατά την έκδοση και κατά την δημοσίευση
- Έλλειψη ικανότητας του διοικητικού οργάνου να εκδόσει την πράξη εφόσον άλλο όργανο είναι αρμόδιο. Αν άλλο όργανο δεν είναι αρμόδιο τότε η πράξη είναι ανυπόστατη
- Ανυπόστατη είναι είναι όταν εκδίδεται:
 - α) δεν υπάρχει αρμοδιότητα κανενός διοικητικού οργάνου
 - β) κλαδική αναρμοδιότητα
 - γ) νόσφιση εξουσίας -> ιδιώτης εκδίδει κατ' επίφαση διοικητική πράξη
 - δ) εξωτερικά τυπικά στοιχεία
 - ε) βία

ii) Παράβαση ουσιώδους τύπου της διοικητικής διαδικασίας

Σύνολο των διοικητικών ενεργειών που αποσκοπούν στον έλεγχο των νομίμων προϋποθέσεων, προετοιμασία και έκδοση της δπ

Ουσιώδης τύπος

- α) έντονη προστατευτική λειτουργία (πχ δικαίωμα ακροάσεως, πρόσβαση στα έγγραφα)
- β) συμβολή στην τήρηση της αρχής της νομιμότητας (πχ σύνθεση οργάνου, λήψη γνώμης)
- γ) δημόσιο συμφέρον

πχ

- Όταν επικαλείται ο διάδικος ως λόγο παράβασης ουσιώδους τύπου στην αίτησης ακυρώσεως την μη τήρηση του δικαιώματος προηγούμενης ακροάσεως στην, έχει το βάρος να αναφέρει όλα όσα θα έλεγε αν είχε ακροασθεί. Το δικαστήριο θα κρίνει αν αυτά που θα έλεγε είναι λυσιτελή (ΣτΕ 4447/2012)
- Αν η αιτιολογία της απόφασης πρέπει να εμπεριέχεται βάσει ειδικής διάταξης νόμου στο σώμα της διοικητικής πράξης αποτελεί παράβαση τύπου. Έχει μειωθεί αισθητά λόγω του αρ. 17 ΚΔΔιαδ
- λήψη υπόψιν γνώμης
- μη σύνταξη πρακτικού συνντεύξεως

iii) Παράβαση διάταξης νόμου

Παράβαση κδ αμέσως ή εμμέσως σχετικοί με το ρυθμιστικό περιεχόμενο της δπ
πχ

- επί παραλείψεως οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας
- παραβίαση αρχής αναλογικότητας
- εσφαλμένη νομικός χαρακτηρισμός
- εσφαλμένη υπαγωγή
- Παράβαση δεδικασμένου αρ. 90§5 Σ, 50§§4-5 πδ
- Άκρα όρια διακριτικής ευχέρειας
- Πλάνη περι τα πράγματα
- Έλλειψη και γενικότερα πλημμέλειες αιτιολογίας εκ του φακέλου της πράξης όχι εκ του σώματος της πράξης αν όμως απαιτείται να ναι στο σώμα είναι ουσιώδης τύπος

iv) Κατάχρηση εξουσίας

Φέρει η πράξη όλα τα στοιχεία της νομιμότητας, γίνεται όμως για σκοπό καταδήλως άλλον από αυτόν για τον οποίο ετέθη. Πρέπει να κατονομάζεται και να αποδεικνύεται. Σπάνια γίνεται δεκτό.

Αλυσιτελής λόγος -> εφόσον δεν μπορούν να στηρίζουν την αίτηση ακυρώσεως

- i) Σε σχέση με τη μη νόμιμη συγκρότηση ή σύνθεση αποφασιστικού οργάνου ο λόγος είναι αλυσιτελής όταν:
 - δέσμια αρμοδιότητα μετά από αίτημα διοικουμένου
 - μη αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών από τον ιδιώτη
 - ούτως ή άλλως δεν είναι κατά νόμο δυνατή η έκδοση διαφορετικής απόφασης
- ii) Παράβαση δικαίωμα προηγούμενης ακροάσεως από τη διοίκηση και δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα-> Πρέπει να προβάλλεις τους ισχυρισμούς που θα προέβαλες στην στην ακρόαση και θα οδηγούσαν σε διαφορετική απόφαση (ΟλΣτΕ 4447/12)
- iii) Προσβολή ανακλητικής πράξης περιορισμένου χρόνου -> βλέπε *Γιαννούσης κατά Ελλάδος*

Έννομο συμφέρον

- Ιδιαίτερος δεσμός του αιτούντος/ιδιότητα ή κατάστασή του με την πράξη και υλική ή ηθική βλάβη από την πράξη (αρ. 47§1)
- Έννομο --> δεν αντιτίθεται στο δίκαιο, άξιο έννομης προστασίας, ανάγκη προστασίας
- Ανάγκη δεν υφίσταται αν είναι:
 1. Αλυσιτελής η αίτηση, δεν θα έχει ο αιτών καμία ωφέλεια από την ακύρωση ή δεν συντρέχουν νόμιμες προϋποθέσεις ικανοποίησης αιτούντος. Λόγοι που είναι αλυσιτελείς σχετικά με την σύνθεση ή συγκρότηση οργάνου είναι σωρευτικώς:
 - α. δέσμια αρμοδιότητα οργάνου
 - β. μη αμφισβήτηση πραγματικών περιστατικών
 - γ. ούτως ή άλλως δεν ήταν επιτρεπτή η έκδοση πράξης με το περιεχόμενο που θέλει ο διοικούμενος
 2. Ευνοική πράξη
 3. Ανυπόστατη πράξη
 4. Ακύρωση, ανάκληση, εξαφάνιση πράξεως μετά την άσκηση (αρ. 32§1 πδ) ex tunc
- Ιδιαίτερο έννομο συμφέρον (32§2) --> συμφέρον πέρα του συνήθους που δικαιολογεί τη συνέχιση της δίκης. Άρση περαιτέρω διοικητικών εννόμων συνεπειών που καταλείπει η ήδη ανακληθείσα ή ακυρωθείσα πράξη. Υλικό ή ηθικό. Με ιδιαίτερη γραπτή δήλωση ή και προφορικά στο ακροατήριο
- Χρονικά σημεία --> σωρευτικά κατά την έκδοση πράξης, άσκησης αίτησης και συζήτησης της αίτησης. Για την παρέμβαση αρκεί να υπάρχει κατά τον χρόνο άσκησης
- Χαρακτηριστικά:
 1. Άμεσο --> απευθείας στον αιτούντα. Στα περιβαλλοντικά διευρύνεται
 2. Προσωπικό --> δεσμός ιδιαίτερος λόγω σχέσης ή ιδιότητας. Στα νομικά πρόσωπα πρέπει να προκύπτει από το καταστατικό τους ή προσωπικό συμφέρον μελών υπό την ιδιότητά τους στο νπ
 3. Ενεστώς --> όχι ενδεχόμενο ή αόριστο
- Απόδειξη απο το φάκελο ή απο στοιχεία που προσκομίζει ο αιτών προαποδεικτικώς (αρ. 33§1 πδ)
- Λόγοι εκλείψεως:
 1. αιτών έχασε την ιδιότητα

2. ανάκληση, ακύρωση ή κατάργηση πράξης αρ. 32§2
3. παύει να υφίσταται το αντικείμενο της πράξης ή παράλειψης
4. αποδοχή πράξης --> σαφής και ανεπιφύλακτη ή να συνάγεται από αναμφισβήτητες πράξεις

Αίτηση ακυρώσεως κατά βαθμού στο Πανεπιστήμιο

- Εκτελεστική διοικητική πράξη
- Ακυρωτική
- Μάλλον εκπαιδευτική του 702/77 ΔΕΦ
- Πρόδηλα επιστημονικά σφάλματα και τεχνικές κρίσεις δεν ελέγχονται
- Μόνο για τυπικές πλημμέλειες

ΚΔΔικ

Θεμελιώδεις Κανόνες Διοικητικής Δικονομίας

- αρχή καλής πίστης, χρηστών ηθών, αλήθειας, υποχρέωση για ευπρεπή διατύπωση δικογράφων αρ. 42-43 ΚΔΔμίας
- αρχή της πρωτοβουλίας των διαδίκων για την έναρξη
- αρχή της ελεύθερης διάθεσης του αντικειμένου της δίκης
- αρχή της πρωτοβουλίας του δικαστηρίου για την πρόοδο της δίκης αρ. 33 Κ (πχ διατάζει διαδικαστικές πράξεις)
- η ερημοδικία δεν ασκεί καμία επιρροή (αρ. 34 ΚΔΔμίας, αρ. 28 πδ 18/89)
- ανακριτικό σύστημα
 - α) έλεγχος αυτεπαγγέλτως των διαδικαστικών προϋποθέσεων και αρχή *jura novit curia* -> πρέπει να σχηματιστεί πλήρης δικανική πεποίθηση, δεν αρκεί πιθανολόγηση
 - β) η παράλειψη της διοίκησης να αποστείλει τον φάκελλο της υπόθεσης παρά την έκδοση προδικαστικής απόφασης δημιουργεί τεκμήριο συνομολόγησης πραγματικών ισχυρισμών (ΣτΕ 2739/87, 511/2007)
- αρχή της ισότητας των διαδίκων και όπλων (αρ. 40 ΚΔΔμίας)
- αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως

- δημοσιότητα
- προφορικότητα της συζήτησης -> δεν απαιτείται υποβολή υπομνημάτων για να θεωρηθεί δικονομικά παρών
- ειδική αιτιολόγηση αποφάσεων
- απαγγελία των αποφάσεων σε δημόσια συνεδρίαση

Προθεσμίες στον ΚΔΔικ

Αφετηρία

Από την επόμενη μέρα από εκείνη που συντελέστηκε το γεγονός 60 §1 -> γνήσιες και καταχρηστικές

Επι σιωπηρής άρνησης η τρίμηνη προθεσμία (ή η προθεσμία που τάσσει ο νόμος) της παράλειψης αρχίζει την απόμενη από την ημέρα της αίτησης του ιδιώτη

Επι διοικητικής προσφυγής η προθεσμία διακόπτεται για 30 ημέρες, εκτός αν ο νόμος τάσσει άλλη προθεσμία (αρ. 25 § 2 ΚΔΔιαδ). Αν η απόφαση επι διοικητικής προσφυγής κοινοποιηθεί νωρίτερα από ένα μήνα τότε η προθεσμία για άσκηση ενδίκου μέσου αρχίζει από την κοινοποίηση

Επι κανονιστικών διοικητικών πράξεων --> από την ημέρα της πραγματικής κυκλοφορίας του ΦΕΚ και όχι της αναγραφόμενης ημ/νίας

Επι ατομικών --> από την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση του διοικουμένου και από την δημοσίευση για τους τρίτους, για όσες είναι δημοσιευτέες. Αν δεν είναι δημοσιευτέες, από την πλήρη γνώση τους για τους τρίτους

Κανόνες υπολογισμού

computatio civilis - πολιτικός τρόπος

Η ημέρα που συνέβη το γεγονός δεν συναριθμείται

Η προθεσμία ξεκινάει ακόμη και αν η επόμενη μέρα είναι αργία

Συναπτός υπολογισμός του χρόνου - tempus continuum -> οι ενδιάμεσες μέρες αργίας δεν αφαιρούνται από τον διανυθέντα χρόνο. πλήρεις ημέρες

Μέσον θεωρείται η 15^η ημέρα

Λήξη

Λήγουν 7.00 το βράδυ της τελευταίας ημέρας

Αν αυτή είναι αργία (60 § 1), κατά τον νόμο εξαιρετέα ή Σάββατο (αρ. 1 § 2 Ν 1157/81) τότε λήγει την ίδια ώρα της αμέσως επόμενης εργάσιμης μέρας

Οι καταχρηστικές προθεσμίες για λόγους ασφάλειας δικαίου λήγουν με τον ίδιο τρόπο (60§1)
Απλώς δεν αναστέλλονται ούτε διακόπτονται ούτε παρατείνονται

61 § 6 η μη τήρηση της προθεσμίας που αφορά αποκλειστικά σχέση των διαδίκων θεραπεύεται αν αυτοί δεν αντιλέξουν (σχετική ακυρότητα)

Διακοπή

(η προθεσμία κινείται πάλι εξ αρχής)

Η άσκηση κάθε διοικητικής προσφυγής πλην της ενδικοφανούς, ήτοι της χαριστικής προσφυγής, της ιεραρχικής προσφυγής και της ειδικής προσφυγής, διακόπτει την προθεσμία του άρθρου 66 ΚΔΔικ για *μία μόνο φορά*

Η προθεσμία ξαναρχίζει μετά την πάροδο της προθεσμίας που τάσσει ο νόμος στο όργανο για να απαντήσει. Αν δεν ορίζεται μετά από 30 μέρες από την υποβολή της αίτησης. Ξαναρχίζει από την τυχόν επίδοση αν γίνει νωρίτερα από τις παραπάνω προθεσμίες.

Αναστολή και δικαστικές διακοπές

(η προθεσμία συνεχίζει να τρέχει από το σημείο που βρισκόταν όταν πάψει το γεγονός που την αναστέλλει)

1) Επι **ανωτέρας βίας** η προθεσμία αναστέλλεται αν η ανωτέρα βία βρίσκεται στη λήξη της προθεσμίας (αρ. 66 ΚΔΔικ και 10 § 6 ΚΔΔιαδ). Μετά την πάροδο της ανωτέρας βίας, η προσφυγή θα πρέπει να ασκηθεί αμελλητί

2) Οι προθεσμίες αναστέλλονται κατά την διάρκεια των **δικαστικών διακοπών**. Αρχικά με το 61 § 4 αναστέλλονταν για τους ιδιώτες από 1-31/8 ενώ για το δημόσιο, αρχές και ΝΠΔΔ αναστέλλονταν από 1/7-15/9 βάσει του αρ. 11 § 2 Ν 1756/98, αρ. 11 ΚΔικΔημ και αρ. 22 § 4 ν. 1868/1989

Όμως στην υπόθεση *Φούλα Πλατάκου κατά Ελλάδος* και ΣτΕ 2807/2002 κηρύχθηκε αντισυνταγματική η παραπάνω ρύθμιση και προστέθηκε το αρ. 12 Ν 3514/2006 που προσάρμοσε το αρ. 11 ΚΔικΔημ και όρισε ότι οι προθεσμίες αναστέλλονται μεταξύ 1/7-15/9 και για τους ιδιώτες

Άρα οι προθεσμίες αναστέλλονται μεταξύ 1/7-15/9 για όλους

Εξαίρεση-> οι φορολογικές διαφορές αναστέλλονται μεταξύ 1/8-31/8 σύμφωνα με το αρ. 25 Ν 3610/2007

Δικονομική Ακυρότητα αρ. 62 §1 ΚΔΔικ

έννοια

Είναι οι νόμιμες κυρώσεις που απαγγέλλονται είτε από το δικαστήριο είτε αυτεπαγγέλτως, είτε μετά από πρόταση διαδίκου, ο οποίος υπέστη βλάβη για παράβαση διατάξεων, οι οποίες ρυθμίζουν τη διαδικασία και τον τύπο των διαδικαστικών πράξεων.

Απόλυτη ακυρότητα αρ. 62 § 2 (α)

Είναι η αυτεπαγγέλτως απαγγελλόμενη από το δικαστήριο ακυρότητα

- 1) όταν προβλέπεται **ρητώς από τον νόμο** --> είτε η ακυρότητα είτε το αυτεπάγγελτο
- 2) πράξη από **αναρμόδιο όργανο**
- 3) παράβαση ουσιώδους **τύπου** διαδικασίας --> κυρίως περι πληρεξουσίου, συντάξεως εκθέσεως δικογράφου, Δικηγορικού Κώδικα για δικαιώματα παρ' Αρείω Πάγω κτλ και αρ. 129 και 149 για αποστολή διοικητικού φακέλου

Σχετική ακυρότητα

Είναι η ακυρότητα η οποία δεν απαγγέλεται αυτεπαγγέλτως αλλά κατόπιν αιτήσεως διαδίκου:

- 1) σε κάθε άλλη περίπτωση παράβασης δικονομικής διάταξης
- 2) με την συνδρομή **ανεπανόρθωτης δικονομικής βλάβης**, η οποία πρέπει να εξειδικεύεται και δεν μπορεί να αποκατασταθεί με άλλο τρόπο
- 3) απαγγέλεται μετά από **αίτηση** διαδίκου --> η αίτηση είναι απαράδεκτη όταν
 - α) δεν υποβληθεί μέχρι την πρώτη συζήτηση μετά την παράβαση
 - β) ο διάδικος που υποβάλλει την αίτηση προκάλεσε ή συνέβαλε στην παράβαση

γ) ο διάδικος έχει παραιτηθεί ρητά ή σιωπηρά από την αίτηση μετά την παράβαση πχ παράβαση διατάξεων για δικαίωμα ακροάσεως, περι κλητεύσεως, περι επιδόσεων χωρίς να αντιλέγει υπέρ του διαδίκου

Παρέμβαση ΚΔΔικ

Γενικές διατάξεις

Τρόπος άσκησης

Με **κατάθεση και επίδοση** με επιμέλεια του αιτούντος προς όλους τους διαδίκους 6 τουλάχιστον πλήρεις μέρες πριν τη συζήτηση μόνο στην Γραμματεία (αρ. 19 § 1, αρ. 49 πδ και αρ. 114 § 2 ΚΔΔικ). Πλημμέλειες στην κατάθεση θεραπεύονται αν προκύπτει με βεβαιότητα η γνησιότητα του δικογράφου και ημ/νια της καταθέσεως

Η παράλειψη επίδοσης θεραπεύεται αν οι διάδικοι στους οποίους έπρεπε να γίνει η επίδοση δεν αντιλέξουν (αρ. 114 § 2 εδ γ' και αρ. 21 § 6 πδ 18/89). Δεν μπορούν να αντιλέξουν με το υπόμνημα γιατί σχολιάζονται όσα εκτέθηκαν στο ακροατήριο.

Σκόπιμο είναι να επιδίδει στον υπέρ του η πρόσθετη παρέμβαση γιατί, ναι μεν ο τελευταίος δεν πρόκειται να αντιλέξει σε αυτήν, αν όμως για οποιοδήποτε λόγο δεν παραστεί κατά την συζήτηση της υπόθεσης η παρέμβαση θα απορριφθεί ως απόλυτα άκυρη

Δεύτερη κατάθεση δικογράφου παρέμβασης από τον ίδιο διάδικο υπέρ του ίδιου διαδίκου λογίζεται ως υπόμνημα

Πρόσθετοι λόγοι από τον παρεμβαίνοντα λογίζονται ως υπόμνημα

Επιτρέπεται η παρέμβαση και μετά την προδικαστική απόφαση και μετά την παραπομπή και μετά την επανασυζήτηση

Δεν δημιουργείται σχέση ομοδικίας

Οι διατάξεις για την νομιμοποίηση, την ομοδικία, τη συνάφεια και το χωρισμό δικογράφου εφαρμόζονται αναλόγως και στην παρέμβαση

Μετά την άσκηση της παρέμβασης οι αποφάσεις, πράξεις και δικόγραφα που προβλέπεται ότι επιδίδονται στους διαδίκους επιδίδονται και στους παρεμβαίνοντες

Έχουν δικαίωμα γνώσεως εγγράφων (αρ. 30) και δικαίωμα να ζητήσουν αναβολή της συζήτησης (αρ. 129 § 2)

Κύρια παρέμβαση δεν επιτρέπεται στις ακυρωτικές

Όποιος έχει ασκήσει παρέμβαση και παραιτηθεί από το δικόγραφο (αρ. 30 § 5 πδ και αρ. 143 ΚΔΔικ) μπορεί να ασκήσει τριτανακοπή (αρ. 51 πδ και αρ. 106 ΚΔΔικ) αν δεν του γίνει

ανακοίνωση ή γνωστοποίηση της δίκης επι της αίτησης ακυρώσεως ή της προσφυγής με βάση το γράμμα του νόμου. Όμως το ΣτΕ την μία φορά που προέκυψε το ζήτημα έκρινε διαφορετικά με το επιχείρημα ότι υπήρχε γνώση του παρεμβαίνοντος για την δικάσιμο

Στις διαφορές ουσίας -> υπέρ και κατά της πράξης

Στις ακυρώσεως -> μόνο υπέρ -> εξαίρεση: α) ο αρμόδιος Υπουργός που εποπτεύει, β) οι διάδικοι σε εκκρεμή δίκη στην πρότυπη δίκη

Κύρια Παρέμβαση μόνο στην αγωγή αρ. 112 § 1

Όταν τρίτος διεκδικεί ολικώς ή μερικώς το αντικείμενο της δίκης που εκκρεμεί ύστερα από άσκηση αγωγής

Ιδιότυπο ένδικο βοήθημα --> διευρύνει τα υποκειμενικά όρια της αρχικής -> νέο δικαίωμα που δημιουργεί νέα δικονομική σχέση

Προυποθέσεις του παραδεκτού

α) Έννομο συμφέρον -> συγκεκριμένο, αυταπόδεικτο και συνήθως περιουσιακό (τουλ. εμμέσως)

β) Εκκρεμής δίκη -> εκκρεμοδικία αρχίζει με την κατάθεση της αγωγής και περατούται με την δημοσίευση οριστικής απόφασης ή την κατάργηση της δίκης

γ) Μόνο επί αγωγής -> δεν έχει νόημα να αντιποιηθείς πχ το αίτημα ακύρωσης στην αίτηση ακυρώσεως

δ) Ο παρεμβάς ως τρίτος -> δεν πρέπει να έχει καταστεί διάδικος (πχ όχι οι ομόδικοι και οι καθολικοί διάδοχοι, επιτρέπεται οι ειδικοί διάδοχοι)

Έννομες Συνέπειες -> της αγωγής

Δεδικασμένο

Ο κυρίως παρεμβάς δεσμεύεται από το δεδικασμένο που δημιουργείται από το τμήμα της απόφασης που αναφέρεται στην παρέμβασή του. Δεν δεσμεύεται από το δεδικασμένο της απόφασης για την αγωγή των αρχικών διαδίκων, με αποτέλεσμα να μπορεί να ασκήσει νέα αγωγή ακόμα και αν η παρέμβαση του απορρίφθηκε ως απαράδεκτη και αν έγινε δεκτή η αγωγή του αρχικού ενάγοντος.

Πρόσθετη Παρέμβαση αρ. 113

Ασκείται και επι της προσφυγής και επι της αγωγής

Και υπέρ του προσφεύγοντός όσο και υπέρ της διατηρήσεως της διοικητικής πράξεως --> αντίθετα στην ακυρωτική δίκη μόνο υπέρ του Δημοσίου

Ο προσθέτως παρεμβαίνων δεν καθίσταται διάδικος ούτε υποκείμενο της εννόμου σχέσεως της δίκης, αλλά απλώς υποκείμενο της διαδικασίας

Κύριος διάδικος δεν μπορεί να ασκήσει επιπλέον πρόσθετη παρέμβαση

Είναι απλή και όχι αυτοτελής --> τα υποκειμενικά όρια του δεδικασμένου και της εκτελεστότητας της απόφασης δεν τον καταλαμβάνουν παρά μόνο αν προβλέπεται από ειδικές διατάξεις

Προυποθέσεις του παραδεκτού

α) Έννομο συμφέρον -> οποιαδήποτε μορφή βλάβης δικαιώματος ή συμφερόντων

β) Εκκρεμής δίκη

γ) Επι προσφυγής και αγωγής

δ) Παρεμβαίνων ως τρίτος

Δικαιώματα προσθέτως παρεμβαίνοντος αρ. 113 § 1

α) Να ασκήσει όλα τα ένδικα μέσα --> ακόμα και αν ο υπερ ου δεν το επιθυμεί

β) Να επιχειρήσει τις επιτρεπόμενες διαδικαστικές πράξεις --> μόνο αν δεν αντιτίθεται στα συμφέροντα του υπερ ου η παρέμβαση (πχ δεν μπορεί να παραιτηθεί, να περιορίσει το αίτημα, να συμβιβαστεί, να συμφηφίσει κτλ)

γ) να προβάλλει ισχυρισμούς --> μόνο αν δεν αντιτίθενται στους ισχυρισμούς του υπερ ου

Επίδοση

- Κανόνας ελεύθερης επιτρεπτής επίδοσης αρ. 47 § 1 ΚΔΔικ. Ανεξαρτητοποιείται η εγκυρότητα από τον χρόνο και τόπο ενέργειάς της
- Απόλυτη ακυρότητα --> σε χώρους λατρείας και αίθουσα δικαστηρίου όταν συνεδριάζει
- Σχετική ακυρότητα --> μόνο αν δεν συναινεί το πρόσωπο προς το οποίο έγινε --> όταν η επίδοση γίνεται σε άλλο τόπο και χρόνο από αυτά που προβλέπονται στις διατάξεις
- Χρόνος που είναι σχετικά άκυρη η επίδοση
 1. Κατά τη διάρκεια εκλογών
 2. Κυριακές
 3. Αργίες
 4. Μεταξύ 7μμ-7πμ

- Τόπος που δεν μπορεί να αρνηθεί την επίδοση ο ιδιώτης αρ. 50§1ΚΔΔικ

1. Κατοικία (αρ. 51 ΚΔΔικ σε περίπτωση απουσίας)
2. Χώρος εργασίας (αρ. 52 ΚΔΔικ για απουσία)

- Δεν επιτρέπεται σε κανέναν η άρνηση παραλαβής αρ. 47§2 ΚΔΔικ

1. Στο κατάστημα της αρχής που εξέδωσε την πράξη
2. Στο κατάστημα του δικαστηρίου που εκκρεμεί η υπόθεση

- Σε ποιόν γίνεται η επίδοση?

I. Ιδιώτες

1. Στους ίδιους: στα φυσικά πρόσωπα η επίδοση γίνεται στο ίδιο το πρόσωπο (αν έχει την ικανότητα του παρίστασθαι) και στα νπ στο νόμιμο εκπρόσωπο ή σε αυτόν που αυτός όρισε ειδικώς) ή
2. Στους νόμιμους αντιπροσώπους τους ή
3. Στους εκπροσώπους ή
4. δικαστικούς πληρεξουσίους ή
5. Αντικλήτους

II. Δημόσιο αρ. 49§1ΚΔΔικ

- Στον Υπουργό Οικονομικών για το Δημόσιο (εξαίρεση οι φορολογικές, σήματα και διαφορές εκτέλεσης)
- Στα λοιπά ΝΠΔΔ στους νομίμους εκπροσώπους τους ή εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους ή στους δικαστικούς τους πληρεξουσίους. Στο κατάστημα που εδρεύουν μόνο κατά τις εργάσιμες μέρες 7πμ-7μμ (αρ. 49§4 ΚΔΔικ)

* Οι περι επιδόσεως διατάξεις είναι

Συνάφεια αρ. 122§1 ΚΔΔικ

- Κοινό ένδικο βοήθημα από τον ίδιο διάδικο για συναφείς πράξεις, παραλείψεις, υλικές ενέργειες, εφόσον το δικαστήριο είναι αρμόδιο κατά τρόπον ως προς όλες

- **Προυποθέσεις**

α) “Συναφείς” πράξεις, παραλείψεις και υλικές ενέργειες

έννοια πράξεων και παραλείψεων αρ. 122§2 ΚΔΔικ

- ίδια νομική και πραγματική βάση
- Νομιμότητα της μιας ασκεί απλή επιρροή στην νομιμότητα της άλλης

έννοια υλικών ενεργειών αρ. 122§3 ΚΔΔικ

- Να συνδέονται ουσιωδώς μεταξύ τους
- Οι αξιώσεις που απορρέουν να έχουν την ίδια νομική βάση. Ενώνονται περισσότερες αξιώσεις ενός προσώπου κατά άλλου για αποζημίωση οι οποίες απορρέουν από ουσιωδώς συνδεόμενες μεταξύ τους παράνομες υλικές ενέργειες

β) Να ασκείται κοινό ένδικο βοήθημα (όχι για τα ένδικα μέσα!!)

γ) Από τον ίδιο διάδικο

δ) Το δικαστήριο να είναι κατά τόπον αρμόδιο ως προς όλες. Όχι καθ' ύλην. Γίνεται η μια διαφορά να είναι ουσίας και η άλλη ακυρώσεως. Στην περίπτωση διαφορετικών καθύλην μπορεί κατ' ευχέρεια να επιλέξει ο διάδικος. Εξαίρεση: μεταξύ Τριμελούς και Μονομελούς αρμόδιο είναι το Τριμελές

- Αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της συνάφειας --> κρατείται η πρώτη πράξη και χωρίζονται οι υπόλοιπες αυτεάγγελα (αρ. 121§2 ΚΔΔικ)

Αντικειμενική σώρευση ενδίκων βοηθημάτων και μέσων αρ. 124§1 ΚΔΔικ

- Περισσότερα ένδικα βοηθήματα ή μέσα μπορούν να σωρευθούν, κυρίως ή επικουρικώς, στο ίδιο εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της συνάφειας του αρ. 122 ΚΔΔικ, το οποίο εφαρμόζεται αναλόγως.
- Κάθε ένδικο βοήθημα διατηρεί την αυτοτέλειά του
- Συχνή στην πράξη η σώρευση προσφυγής και αγωγής, αγωγή εκ συμβάσεως και αγωγή 105 ΕισΝΑΚ

- **Προυποθέσεις σωρευτικά:**

1. Δεν πρέπει οι αιτήσεις να είναι αντιφατικές μεταξύ τους

2. Η σύγχρονη συνεκδίκασή τους δεν πρέπει να επιφέρει σύγχυση

Αναβολή αρ. 135 ΚΔΔικ

I. Υποχρεωτική αρ. 135§2 ΚΔΔικ

1. Μη νόμιμη κλήτευση και μη παράσταση διαδίκου --> αυτεπαγγέλτως
2. Μη νόμιμη κλήτευση και παράσταση διαδίκου --> με αίτηση

II. Δυνητική αρ. 135§3 ΚΔΔικ

Με αίτηση διαδίκου μία φορά ανά βαθμό δικαιοδοσίας εφόσον συντρέχει σπουδαίος λόγος

* Στην νέα συζήτηση μετά την αναβολή κλητεύονται μόνο όσοι δεν παραστάθηκαν στη συνεδρίαση και ταυτόχρονα δεν είχαν κλητευθεί νόμιμα

Δια του υπομνήματος αρ. 138 ΚΔΔικ δεν επιτρέπεται:

1. Προβολή νέων πραγματικών ισχυρισμών
2. Διεύρυνση του αντικειμένου της δίκης
3. Αναζήτηση παρεπόμενων ή συμπληρωματικών παροχών
4. Μεταβολή ως προς το πρόσωπο του ασκήσαντος το ένδικο βοήθημα ή μέσο

Προσφυγή του ΚΔΔικ

Έννοια

Προσφυγή είναι το ένδικο βοήθημα με το οποίο ζητείται η άσκηση ουσιαστικού ελέγχου μιας διοικητικής πράξεως από τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια

Μόνο επι διαφορών ουσίας

Έλεγχος νομιμότητας και κατ'ουσίαν ορθότητα της πράξεως

Δεν αναστέλλεται η εκτέλεση της πράξης αρ. 69 § 1 ΚΔΔικ

63 §§ 1, 2

Πράξεις που υπόκεινται σε προσφυγή (βάλτε για εκτελεστές πράξεις)

Οι εκτελεστές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις, από τις οποίες δημιουργούνται κατά νόμο διοικητικές διαφορές ουσίας

Έννοια παράλειψης - Στοιχεία 63 § 2

- υποχρέωση κατά νόμο να ρυθμίσει έννομη σχέση
- δέσμια αρμοδιότητα διοικητικής αρχής προς διπλαση
- με ατομική διοικητική πράξη -> δεν προσβάλλονται παραλείψεις έκδοσης κανονιστικής πράξης ή υλικής ενέργειας ή παροχής πληροφορίας ή έναρξης διαδικασίας

Διακρίσεις παράλειψης

1) Σιωπηρή παράλειψη υπάρχει

α) όταν εκ του νόμου τάσσεται προθεσμία για την **αυτεπάγγελτη έκδοση** δέσμιας πράξεως (σιωπηρή αυτεπάγγελτη παράλειψη)

β) όταν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία προς έκδοση δέσμιας διοικητικής πράξης κατόπιν **αιτήσεως του ιδιώτη (σιωπηρή άρνηση)**. Αν δεν ορίζεται προθεσμία προς έκδοση τότε ισχύει εκ του νόμου 3μηνη προθεσμία. Η προθεσμία αρχίζει από την αίτηση του ιδιώτη

2) **Ρητή παράλειψη** συντελείται με την έκδοση θετικής διοικητικής πράξεως από την οποία συνάγεται αμέσως ή εμμέσως η βούληση της διοικήσεως να μην προβεί στη ρύθμιση ορισμένης έννομης σχέσεως. Η ρητή παράλειψη μπορεί να είναι εκτελεστή (όταν αφορά την έκδοση συγκεκριμένης δέσμιας πράξεως) ή βεβαιωτική (όταν η ρύθμιση έχει ως αιτιολογία την ύπαρξη προηγούμενης ρητής ή σιωπηρής αρνητικής πράξεως). Στην δεύτερη περίπτωση δεν προσβάλλεται η ρητή παράλειψη με προσφυγή

Λόγοι που θεμελιώνουν το αίτημα της προσφυγής αρ. 79 ΚΔΔικ

- 1) Αναρμοδιότητα
- 2) Παράβαση ουσιώδους τύπου διαδικασίας
- 3) Παράβαση διάταξης νόμου

- 4) Κατάχρηση εξουσίας
- 5) Εσφαλμένη ουσιαστική εκτίμηση περί της συνδρομής ή μη των πραγματικών περιστατικών
- 6) Κακή χρήση διακριτικής εξουσίας της διοικήσεως

Στοιχεία που εξετάζονται αυτεπαγγέλτως (εξαίρεση από non ultra petita και reformatio in peius)

- 1) Πράξη που έχει εκδοθεί από αναρμόδιο όργανο ή χωρίς νόμιμη συγκρότηση/σύνθεση
- 2) Πράξη πλημμελής κατά την νόμιμη βάση της (σοβαρό σφάλμα αιτιολογίας)
- 3) παράβαση δεδικασμένου

Πότε η Διοίκηση τα τδδ υποχρεούνται να αναπέμψουν αντί να ακυρώσουν/τροποποιήσουν?

- 1) Πράξη που έχει εκδοθεί από αναρμόδιο όργανο ή χωρίς νόμιμη συγκρότηση/σύνθεση
- 2) παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας
- 3) Η διοίκηση δεν άσκησε την διακριτική της ευχέρεια (ή έχει πλήρη διακριτική ευχέρεια)
- 4) επι παραλείψεως οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας
- 5) Πλημμελής ή έλλειψη αιτιολογίας

* 1) και 2) είναι τυπικοί λόγοι

Αγωγή αρ. 71 επ. ΚΔΔικ

- Μόνο για χρηματικές αξιώσεις από έννομη σχέση δημοσίου δικαίου
- Δικονομικό θεμέλιο/νόμιμη βάση η αστική ευθύνη του κράτους 105-106 ΕισΝΑΚ αδικαιολόγητος πλουτισμός και σύμβαση
- Όχι στα φορολογικά! Ασκείται προσφυγή
- Καταψηφιστικό ή αναγνωριστικό αίτημα (αναγνώριση παρελθούσης ή ενεστώσας αξίωσης)
- Δεν υπάρχει προθεσμία, υπάρχει παραγραφή (συνήθως 5 ετής)
- Αυστηρώς καθορισμένο αίτημα (νούμερο). Απαράδεκτη η επέκταση του αιτήματος. Επιτρέπεται ο περιορισμός του με υπόμνημα ή προφορικά στο ακροατήριο.

- Μπορεί όμως με καταβολή επιπλέον παραβόλου να μεταβάλει το αναγνωριστικό αίτημα σε καταψηφιστικό (αρ. 274§3 ΚΔΔικ)
- Απαγόρευση μεταβολής ιστορικής βάσης της αγωγής, ακόμα και αν ο διάδικος συναινεί. Γίνεται όμως να συμπληρωθεί, διευκρινιστεί ή διορθωθεί
- Επιτρέπεται η μεταβολή της νομικής βάσης λόγω της αρχής *jura novit curia*
- Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η άσκηση δεύτερης αγωγής όταν η πρώτη έχει απορριφθεί για λόγους τυπικούς αρ. 76§2 ΚΔΔικ και όταν έχει γίνει παραίτηση από την προηγούμενη (αρ. 76§3)
- Παθητικώς νομιμοποιούμενος δεν είναι ο αρμόδιος Υπουργός αλλά το Δημόσιο ή ΝΠΔΔ
- Λόγοι αγωγής: περιγραφή περιγραφόμενης έννομης σχέσης, πραγματικών περιστατικών και εννόμου συμφέροντος
- Ασκείται δια απλής καταθέσεως στην Γραμματεία της κύριας έδρας του δικαστηρίου (εξαίρεση η παρεμπίπτουσα αγωγή)

Πλαγιαστική αγωγή αρ. 71§3 ΚΔΔικ

Από τους δανειστές, εφόσον οι δικαιούχοι δεν την ασκούν

Όχι για προσωποπαγείς αξιώσεις

Παρεμπίπτουσα αγωγή αρ. 77§1 ΚΔΔικ

- Μπορούν να ζητηθούν:
 1. Τα παρεπόμενα του κύριου αντικειμένου της δίκης (τόκους, καρπούς, τέλη χαρτοσήμου, δικαστικά έξοδα κτλ), Πρέπει να συναρτάται με το κύριο αντικείμενο της δίκης ως αναγκαίο έννομο αποτέλεσμα από το νόμο ή από τη σύμβαση ή
 2. Συμπληρωματική της αρχικής παροχής
- 30 τουλάχιστον μέρες πριν την συζήτηση της υποθέσεως
- Προυποθέσεις:
 1. Ταυτότητα διαδίκων
 2. Υπαγωγή της διαφοράς στο δικαστήριο της κύριας δίκης

Παραγραφή απαιτήσεων κατά του Δημοσίου

1. Οποιαδήποτε απαίτηση παραγράφεται μετά από 5 έτη, εφόσον δεν υπάρχει βραχύτερος χρόνος παραγραφής
2. Απαίτηση προς επιστροφή αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών μετά από 3 έτη
3. Απολαβές, συντάξεις, αποδοχές ή αποζημιώσεις από παράνομες πράξεις ή αδικαιολόγητο πλουτισμού παραγράφεται μετά από μια 2ετία

Ανακοπή εκτέλεσης του αρ. 216 επ ΚΔΔικ

- Ένδικο βοήθημα κατά πράξεων που ασκούνται στο πλαίσιο της διοικητικής εκτελέσεως
- Έλεγχος νόμου και ουσία
- Ακύρωση ή τροποποίηση πράξης
- Διακρίνεται από την ανακοπή του ΚΕΔΕ, η οποία αγορά ιδιωτικές διαφορές. Η διαφορά εκτελέσεως χαρακτηρίζεται ως δημόσιου ή ιδιωτικού χαρακτήρα ανάλογα με τον χαρακτήρα της υποκείμενης σχέσης ουσιαστικού δικαίου ως δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου (θεωρία υποκείμενης αιτίας).
- Ενδεικτική απαρίθμηση πράξεων εκτέλεσης που προσβάλλονται αρ. 217 § 1 ΚΔΔικ:
 1. ταμειακή βεβαίωση
 2. κατασχετήρια έκθεση
 3. πρόγραμμα πλειστηριασμού
 4. πίνακας κατάταξης
- Υπόκειται κανόνικα η απόφαση στα ένδικα μέσα αρ. 81-111 ΚΔΔικ

Προσωρινή δικαστική προστασία

Αίτηση αναστολής στα αρ. 200-215 ΚΔΔικ και 52 πδ

- Η αίτηση αναστολής του αρ. 52 πδ ισχύει για όλες τις ακυρωτικές διαφορές ενώπιον του ΣτΕ και των τδδ. Αίτηση αυτού που άσκησε την αίτηση ακυρώσεως.
- Αναστολή επι κανονιστικών κατά κανόνα όχι, εκτός αν υφίσταται ο αιτών συγκεκριμένη βλάβη και ισχύει η αναστολή μόνο ως προς αυτόν

Επιτροπή Αναστολών 52§2 πδ

- Τριμελής Επιτροπή δικάζει in camera
- Ζητείται να ανασταλεί η εκτέλεση και όχι η ισχύς της πράξης
- Παραπομπή στη πενταμελή σύνθεση τμήματος λόγω σπουδαιότητας και αν υπάρχει αντίθετη νομολογία εισαγωγή στην πενταμελή σύνθεση της Ολομέλειας

Προδικασία

Με πράξη πάνω στην αίτηση τάσσεται προθεσμία στον αρμόδιο Υπουργό ή ΝΠΔΔ να μεταβιβάσει τον φάκελο και τις απόψεις

Η προθεσμία ισχύει και για τον διάδικο, ο οποίος πρέπει να προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία

Η προθεσμία κινείται με κοινοποίηση επιμελεία του διαδίκου

Κοινοποίηση και σε όποιον έχει δικαίωμα να ασκήσει παρέμβαση με εντολή Προέδρου ή εισιγητή

Προυποθέσεις αναστολής

α) Παρεπόμενος χαρακτήρας αιτήσεως αναστολής έναντι του ενδίκου βοηθήματος

β) Μη ύπαρξη διοικητικής αναστολής της πράξεως

γ) Μη ύπαρξη του αυτόματου ανασταλτικού αποτελέσματος (βλέπε φορολογικές αρ. 69 § 2)

δ) Να μην πρόκειται για αρνητική διοικητική πράξη. Η αναστολή έχει στόχο να αποτρέψει την δυσμενή για τα συμφέροντα του αιτούντος μεταβολή της κατάστασης και όχι να δημιουργήσει νέα κατάσταση. Εξαιρούνται οι μη γνήσιες αρνητικές οι οποίες θίγουν πραγματικές καταστάσεις που έχουν δημιουργηθεί (πχ άρνηση πολεοδομικής αρχής να εξαιρέσει αυθαίρετο κτίσμα επι κατεδαφίσεως, άρνηση στρατολογικής αναβολής).

Λόγοι αναστολής

α) **Ανεπανόρθωτη βλάβη** -> όχι μόνο η μη αναστρέψιμη αλλά και η δυσχερώς επανορθώσιμη λόγω οικονομικών και λοιπών συνθηκών. από πραγματικά περιστατικά. Η οικονομική βλάβη δεν συνιστά αυτοτελή βλάβη. Κριτήριο η οικονομική και οικογενειακή κατάσταση. Απλή βλάβη πρέπει πάντα να υπάρχει

β) **Προδήλως βάσιμο** της προσφυγής (διαζευκτικά) -> να μην έρχεται σε αντίθεση από την κύρια νομολογία

Πότε απορρίπτεται υποχρεωτικά η αναστολή?

- α) Προδήλως απαράδεκτη ή αβάσιμη ακόμη και αν υπάρχει ανεπανόρθωτη βλάβη
- β) Στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, τρίτων και δημοσίου συμφέροντος
- γ) Αν έχει εκτελεστεί πλήρως η πράξη αρ. 202 § 4
- δ) Αν η δήλωση του αρ. 203 § 2 έχει ουσιώδεις παραλείψεις ή ανακρίβειες

Άρα minimum είναι η απλή βλάβη και το προδήλως βάσιμο σωρευτικά. Και πάλι μπορεί να απορριφθεί μετά από στάθμιση με το δημόσιο συμφέρον

Προσωρινή διαταγή αρ. 204 § 3 ΚΛΔικ και 54 § 3 πδ

Με αίτημα στην αίτηση της αναστολής ή μετά αυτοτελώς μετά την κατάθεση μπορεί να εκδώσει προσωρινή διαταγή αναστολής εκτελέσεως, η οποία καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση. Ο Πρόεδρος αποφαινεται το ταχύτερο δυνατόν. Ισχύει ως την απόφαση για αίτηση αναστολής. Μπορεί να ανακληθεί κατ' αίτηση ή αυτεπαγγέλτως (αρ. 205 § 5)

Νέα αίτηση αρ. 203 § 6 και αρ. 52

Νέα αίτηση κατά της ίδιας διοικητικής πράξης είναι απαράδεκτη εκτός αν ο αιτών έχει ήδη υποβάλει παραίτηση από την πρώτη. Γίνεται επίσης νέα αίτηση αν έχει απορριφθεί η πρώτη και έχουν προκύψει νέα στοιχεία

Ανάκληση απόφασης αναστολής αρ. 205 § 5 και αρ. 52 §§ 9, 10

Επι θετικής ή αρνητικής απόφασης αναστολής

Απορριπτικές ή μη αποφάσεις που εκδίδονται για την αίτηση αναστολής μπορούν να ανακληθούν ύστερα από αίτηση διαδίκου ή τρίτου που έχει έννομο συμφέρον αν η αίτηση ανακλήσεως στηρίζεται σε νέα στοιχεία (αρ. 205 § 5).

Αντίθετα στην ακυρωτική δίκη μπορεί να την ασκήσει μόνο ο αρμόδιος Υπουργός ή το ΝΠΔΔ και όποιος έχει δικαίωμα παρεμβάσεως στην ακυρωτική δίκη (αρ. 52 § 9). Γιαυτό στις ακυρωτικές δίνεται το δικαίωμα στον διάδικο να ασκήσει νέα αίτηση αναστολής αν έχει νέα στοιχεία, αφού δεν του δίνεται η δυνατότητα να ανακαλέσει απορριπτική απόφαση όπως γίνεται στις ουσίας (αρ. 52 § 10)

Άλλα κατάλληλα μέτρα αρ. 52§8 πδ και προσωρινή ρύθμιση κατάστασης αρ. 205 §1 ΚΛΔικ

- Ανοίγει ο δρόμος και επι των αρνητικών πράξεων
- Δυνατότητα να διατάζει το δικαστήριο πχ τη δυνατότητα στους αποκλεισμένους υποψηφίους να συμμετάσχουν σε διαγωνισμούς ή εξετάσεις

Φορολογικές και τελωνειακές διαφορές

- Διαφορές Ουσίας (αρ. 1 ΚΦΔ που ισχύει εντός του ΚΦορΔ)
- Προσδιορισμός καθ' ύλην αρμοδιότητας με βάση το ποσό του κυρίου φόρου. Αν είναι περισσότερα ποσά με βάση το μεγαλύτερο (αρ. 6 §§ 2,3,5 δ' ΚΔΔικ)
- Προθεσμία για άσκηση προσφυγής 30 ημέρες (αρ. 5 § 2 εδ. α' Ν 4079/2012)
- Δεν διακόπτεται η προθεσμία άσκησης με την άσκηση διοικητικών προσφυγών (αρ. 67 § 1 και 1 ΚΦΔ)
- Διάστημα αναστολής λόγω δικαστικών διακοπών λογίζεται από 1-31 Αυγούστου (αρ. 25 εδ γ' Ν 3610/2007)
- Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκησή της αναστέλλουν την εκτέλεση της πράξης, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε ειδικές διατάξεις (αρ. 69 § 2 ΚΔΔικ)
- Εξαιρέσεις στον αυτεπάγγελτο έλεγχο από το δικαστήριο και αναπομπής στη διοίκηση (αρ. 79 § 5 ΚΔΔικ). Αυτεπαγγέλτως εξετάζεται μόνο το δεδικασμένο. Η παράβαση ουσιώδους τύπου προβάλλεται ως λόγος μόνο επι βλάβης. Η νομολογία του ΣτΕ για την προηγούμενη ακρόαση εφαρμόζεται και εδώ. Συρρικνώνεται η παράβαση ουσ. τύπου ως λόγος. Η τυπική νομιμότητα ερμηνεύεται στενά και είναι συνήθως αλυσιτελής προβαλλόμενος λόγος προσφυγής
- Άσκηση με κατάθεση και επίδοση μέσα σε 20 μέρες από την λήξη της προθεσμίας για την άσκηση της προσφυγής αρ. 126 § 1 εδ. 2 Αν γίνει πλημμελώς η επίδοση το Δημόσιο πρέπει να επικαλεστεί βλάβη για να κηρυχθεί άκυρο το ενδ. βοήθημα
- Αν ασκηθεί προσφυγή με αντικείμενο την ανάκληση φορολογικής δηλώσεως, μπορεί με το δικόγραφο προσθέτων λόγων, κατ'εξαίρεση από την απαγόρευση επέκτασης του αντικειμένου, να ζητηθεί η επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων βάσει της ανακαλούμενης δηλώσεως (ΣτΕ 3796-8/74)
- Κλήση για συζήτηση επιδίδεται με επιμέλεια του διαδικού αρ. 128 § 1 ΚΔΔικ
- Δεν μπορεί να ασκηθεί αγωγή για αξίωση φορολογικού εν γένει περιεχομένου (αρ. 1 ΚΦορΔικ) αλλά ο ιδιώτης θα πρέπει να ζητήσει το ποσόν με προσφυγή, η οποία συνιστά “μεταμφιεσμένη αγωγή”
- Επι αιτήσεως αναστολής το δικαστήριο διατάσσει την αναστολή εκτελέσεως της πράξης κατά το μέρος που συνεπάγεται την λήψη ενός ή περισσότερων αναγκαστικών μέτρων εισπράξεως ή

διοικητικών μέτρων για τον εξαναγκασμό ή την διασφάλιση της εισπράξεως της οφειλής εφόσον ο αιτών αποδείξει ότι η βλάβη προέρχεται από τα μέτρα αυτά (αρ. 202 § 2 ΚΔΔικ). Δεν χορηγείται αναστολή αν η δήλωση του αρ. 202 § 2 έχει ουσιώδεις παραλείψεις ή ανακρίβειες (αρ. 202 § 3). Η αίτηση αναστολής περιλαμβάνει με ποινή απαραδέκτου δήλωση του αιτούντος περι του παγκοσμίου εισοδήματός του από κάθε πηγή και την περιουσιακή του κατάσταση στην Ελλάδα και οπουδήποτε στην αλλοδαπή (αρ. 203). Επίσης μαζί με την κατάθεση του δικογράφου συνυποβάλλεται και επικυρωμένο αντίγραφο της προσφυγής.

- Η πάροδος χρονικού διαστήματος 90 ημερών από τη χορήγηση της προσωρινής διαταγής, χωρίς να έχει εισαχθεί προς κρίση η αίτηση αναστολής, καθιστά υποχρεωτική την αυτεπάγγελτη επάνοδο του αρμόδιου δικαστή, προκειμένου να κριθεί αν συντρέχει λόγος δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλει την ανάκληση της προσωρινής διαταγής (αρ. 204 § 2)
- Διαταγή εκτέλεσης εν όλω ή εν μέρη της πράξης μετά από αίτηση της αρχής επειδή η άσκηση της προσφυγής αναστέλλει μερικώς ή ολικώς την εκτέλεσή της (αρ. 205 ΚΔΔικ).
- Αναστολή εκτέλεσης δικαστικής αποφάσεως στις φορολογικές διαφορές (αρ. 209Α)

Οιονεί ένδικα βοηθήματα

I. Αίτηση Πρότυπης δίκης 1 Ν 3900/2010

Το ΣτΕ μετατρέπεται σε “οιονεί συνταγματικό δικαστήριο”

Ύστερα από **αίτηση** διαδίκου (αυτού που άσκησε το ενδ. βοήθημα ή μέσο, ο καθ’ ου Υπουργός, το νπδδ, οι παρεμβαίνοντες) ή του Γενικού Επιτρόπου διοικητικών δικαστηρίων μπορεί να εισαχθεί στο ΣτΕ οποιοδήποτε ένδικο βοήθημα ή μέσο που εκκρεμεί ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων

Η αίτηση δεν αποτελεί ένδικο βοήθημα γιατί δεν σκοπεί στην επίλυση της σχετικής διαφοράς αλλά για να δοθεί λύση σε ένα συγκεκριμένο ζήτημα από το ΣτΕ

Την αίτηση την δέχεται ή απορρίπτει **Τριμελής Επιτροπή με πράξη** που δημοσιεύεται σε 2 ημερήσιες εφημερίδες των Αθηνών.

Προυπόθεση είναι να έχει προκύψει ζήτημα “**γενικότερου ενδιαφέροντος**”, κατά το άρ. 14 πδ 18/1989, που έχει συνέπειες για **ευρύτερο κύκλο προσώπων**.

Απώτατος χρόνος υποβολής αιτήματος είναι μέχρι τον προσδιορισμό δικασίμου και σε κάθε περίπτωση πριν από τη συζήτηση

Η Επιτροπή πρώτα εξετάζει το παραδεκτό και μετά την και μετά μόνο την συνδρομή του γενικότερου ενδιαφέροντος του ζητήματος και τις συνέπειες σε ευρύ κύκλο προσώπων. Η απόφαση αποτελεί πράξη οργάνου της διοικήσεως του δικαστηρίου (όχι αιτιολογία, όχι δημόσια συνεδρίαση)

Εφαρμόζεται για την διαδικασία το πδ 18/89

Συνέπειες :

- α) Εισαγωγή στο ΣτΕ και άσκηση εκεί των ενδ. βοηθ. (πχ αίτηση αναστολής)
- β) **Αναστολή εκδικάσεως εκκρεμών υποθέσεων** με το ίδιο και όχι παρόμοιο ζήτημα. Σκοπός να μην προλάβουν να εκδοθούν αντιφατικές αποφάσεις αλλά να συμμορφωθούν τα τδδ με την απόφαση του ΣτΕ. Το ζήτημα οριοθετείται από την μείζονα και την ελάχιστονα πρόταση της πράξης της Επιτροπής. **Δεν αναστέλλεται η η προσωρινή δικαστική προστασία.** Αν το δικαστήριο δεν αναστείλει την εκδίκαση της υπόθεσης, δικάσει και εκδόσει απόφαση, τότε η απόφαση θα είναι πλημμελής λόγω παράβασης ουσιώδους τύπου περι την διαδικασία.
- γ) Μπορεί **να παρέμβει κάθε διάδικος σε εκκρεμή δίκη** στην οποία τίθεται το ζήτημα και να προβάλει τους ισχυρισμούς του. Δεν προσδιορίζεται το χρονικό σημείο της εκκρεμοδικίας επομένως μπορεί να παρέμβει και πρόσωπο που άσκησε εκ των υστέρων το ενδ. βοηθ. ή μέσο
- δ) Το ΣτΕ ελέγχει αν κατά την στιγμή της εκδίκασης εξακολουθεί να υφίσταται το ζήτημα. Αν όχι παραπέμπει στο αρμόδιο ττδ. Μετά ελέγχει ξανά χωρίς δέσμευση το παραδεκτό βάσει των διατάξεων ΚΔΔικ που το διέπουν. Ελέγχει εκ νέου επίσης αν συντρέχει ζήτημα γενικότερο ενδιαφέροντος με συνέπειες σε ευρύ κύκλο προσώπων. Εάν υπάρχει διαφοροποίηση διατυπώνει εκ νέου το ζήτημα και αναβάλλει ξανά για να παρέμβουν οι διάδικοι βάσει της νέας διατύπωσης
- ε) **Μετά την επίλυση το ΣτΕ αποφασίζει αν θα προχωρήσει στην εκδίκαση όλης της υπόθεσης** με την αποδοχή ή απόρριψη του ενδ. μέσου ή αν θα την παραπέμψει στο αρμόδιο ττδ
- στ) Η απόφαση του ΣτΕ υπόκειται μόνο στο **ένδικο μέσο της αίτησης επαναλήψεως της διαδικασίας** αρ. 27 § 5 πδ 18/89 Δεν επιτρέπεται η τριτανακοπή εκτός αν δεν ασκήθηκε η ειδική παρέμβαση του νόμου αυτού
- β) **Δέσμευση inter partes**, δεσμεύει τους συγκεκριμένους διάδικους και παρεμβαίνοντες και τα αρμόδια ττδ. Επίσης δεσμεύει και τα υπόλοιπα ττδ στα οποία εκκρεμούν οι υποθέσεις. **Δεσμεύει εν τέλει όλα τα υπόλοιπα δικαστήρια στα οποία θα προκύψει το ζήτημα στο μέλλον.** Τα δικαστήρια αυτά δεσμεύονται de facto γιατί αρμόζει με την ratio της ύπαρξης του θεσμού της πρότυπης δίκης παρόλο που δεν υπάρχει stare decisis στο ελληνικό δίκαιο.

II. Αίτηση επιτάχυνσης αρ. 33Α πδ

Εφόσον μια υπόθεση δεν έχει συζητηθεί για διάστημα μεγαλύτερο των 24 μηνών από την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου, οποισδήποτε από τους διαδίκους με αίτησή του προς το δικαστήριο μπορεί να ζητήσει την επιτάχυνση της εκδικάσεως.

Δεν απαιτείται η προβολή λόγων ουσιαστικού χαρακτήρα για τη θεμελίωση του αιτήματος (πχ σημασία υποθέσεως, ευχερές της επιλύσεως)

Υποχρεωτική ικανοποίηση αιτήματος --> ορισμός δικασίμου εντός εξαμήνου max

Εξαίρεση αν συνέβαλε ο αιτών με τη συμπεριφορά του

Αναβολή μόνο μια φορά για σπουδαίο λόγο --> εκδίκαση μέσα σε max 3 μήνες

III. Αίτηση δίκαιης ικανοποίησης αρ. 53-58 Ν 4055/2012

- Αίτηση για δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης
- έρεισμα αρ. 13 ΕΣΔΑ - πιλοτική δίκη “*Αθανασίου κατά Ελλάδος*”
- Επιδίκαση ευλόγου χρηματικού ποσού για αποκατάσταση βλάβης
- Άσκηση από τους διαδίκους που έλαβαν μέρος στη διοικητική δίκη, με εξαίρεση το Δημόσιο και τους κυβερνητικούς οργανισμούς. Και οι παρεμβάντες και οι καθ’ ου ιδιώτες
- Εισάγεται στο ίδιο το δικαστήριο που αφορά η καθυστέρηση σε μονοπρόσωπο δικαστικό σχηματισμό. Κατάθεση στη Γραμματεία.
- 6 μήνες από τη δημοσίευση της απόφασης
- Προυποθέσεις παραδεκτού :
 1. υπέρβαση εύλογης διάρκειας
 2. το αντικείμενο της δίκης να συναρτάται με αστικής ή ποινικής φύσεως συνέπειες κατά την έννοια του αρ. 6§1 ΕΣΔΑ
- Κριτήρια διαπίστωσης και επιδίκασης δίκαιης ικανοποίησης

A) Αν συντρέχει υπέρβαση

1. συμπεριφορά διαδίκων
2. πολυπλοκότητα νομικών ζητημάτων
3. στάση αρχών
4. διακύβευμα υπόθεσης για τον αιτούντα

B) Εάν πρέπει να καταβληθεί ποσό βάσει

1. χρονικής περιόδου υπέρβασης
2. ικανοποίηση αιτούντος από άλλα μέτρα πχ επιδίκαση αυξημένης δικαστικής δαπάνης

- Εκτέλεση εντός 6 μηνών από την κοινοποίηση απόφασης

Συμβατική δράση της Δημόσιας Διοίκησης

Έννοια δημόσιας σύμβασης

- Μορφή δράσης της Δημόσιας Διοίκησης, όπου υπάρχουν τουλάχιστον 2 μέρη (συμβαλλόμενα μέρη):
- Το ένα είναι το Κράτος ή δημόσιο νομικό πρόσωπο Αντισυμβαλλόμενος είναι δνπ ή ιδιώτης
- Προϋποθέτει σύμπτωση βουλήσεων των μερών χάριν της επιδίωξης των συμφερόντων και σκοπών τους
- Δημιουργεί μία νέα νομική κατάσταση
- Αντιδιαστέλλεται προς την μονομερή δράση της Διοίκησης, η οποία εκδηλώνεται με ατομικές ή κανονιστικές πράξεις
- Βασίζεται στη διαπραγμάτευση και συνεργασία μεταξύ των μερών

Δικαστικός έλεγχος διοικητικών και δημοσίων συμβάσεων

- **Αποσπαστές διοικητικές πράξεις** : όσες προετοιμάζουν τη σύναψη της σύμβασης έως την τελική πράξη του διαγωνισμού (κατακύρωση, διακήρυξη) – έλεγχος ακυρωτικός στο ΣτΕ (εξαίρεση οι διαφορές του Ν 3886/10)

Προσοχή:

1. για όρους της σύμβασης με κανονιστικό χαρακτήρα (εκτέλεση ή τροποποίηση έναντι τρίτων)
 2. Για όρους της σύμβασης που είναι κατ' ουσίαν μονομερείς πράξεις της Διοίκησης (πχ άδεια)
- Πράξεις **μετά τη σύναψη της σύμβασης** σε σχέση με αντισυμβαλλόμενο που αφορούν το κύρος, την ερμηνεία ή την εκτέλεση σύμβασης : διοικητικές διαφορές ουσίας τακτικά διοικητικά δικαστήρια (ΔΕφ αρ. 1§2 Ν 1406/83). Εξαίρεση αρ. 8 Ν 3886/10
 - Αντισυμβατική συμπεριφορά ιδιώτη: αξίωση αποζημίωσης στα πολιτικά δικαστήρια; ΣτΕ 2087/2005 Τακτικά διοικητικά δικαστήρια

- Ακύρωση δημόσιας σύμβασης βάσει αρ. 8 Ν 3886/10 --> ειδικό ένδικο βοήθημα στο ΔΕφ (προσφυγή)
- Μη συμβαλλόμενοι τρίτοι ασκούν αίτηση ακύρωσης για:
 1. Όρο που δεν περιλαμβάνεται στην κατακύρωση (πχ δικαίωμα προαίρεσεως)
 2. διοικητικές πράξεις που εκδίδονται βάσει των όρων της σύμβασης και δεσμεύουν τρίτους

Κριτήρια Διοικητικής Σύμβασης

1. **Οργανικό** --> κράτος, ΟΤΑ, ΔΝΠ
2. **Λειτουργικό** --> δημόσιος σκοπός σε άμεση σχέση με το αντικείμενο της σύμβασης ή δημόσια υπηρεσία
3. **Υπεροχή Δημοσίου** --> Υπό καθεστώς (κανονιστικό πλαίσιο ή συμβατικοί όροι) το οποίο εξασφαλίζει για το Δημόσιο υπερέχουσα θέση έναντι του συμβαλλομένου (μονομερής επέμβαση στο συμβατικό δεσμό)
4. Οι συμβάσεις παραχώρησης (που όμως διέπονται από τον Ν 3886/10)

Διαδικασία σύναψης συμβάσεων

- Εθνικό δίκαιο: άρθρα 82 επ. Ν2362/1995 (δημόσιο λογιστικό)
- **Διαγωνισμός** κατά κανόνα, με στόχο την αναζήτηση του καταλληλότερου ανάδοχου
 1. Τακτικός διαγωνισμός για δαπάνη πάνω από 60.000 Ευρώ
 2. Πρόχειρος διαγωνισμός ή συνοπτική διαδικασία για δαπάνη από 20.000-60.000 Ευρώ
- Απευθείας **ανάθεση** κατ' εξαίρεση για δαπάνες μέχρι 20.000 Ευρώ
- Μειοδοτικός – πλειοδοτικός – και ουσιαστική αξιολόγηση (βαθμολογία)

Διακήρυξη διαγωνισμού

- Κανονιστική φύση : δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή όσο και τους συμμετέχοντες
- Καθορίζει το Α της σύμβασης, τους όρους συμμετοχής στον διαγωνισμό και τα κριτήρια επιλογής αναδόχου και ανάθεσης της σύμβασης

- Παράβαση όρου διακήρυξης:
 1. απαράδεκτη προσφορά
 2. ακυρότητα πράξης της αρχής
- Συμμετοχή: αποδοχή όρων διακήρυξης, απώλεια έννομου συμφέροντος για αμφισβήτηση

Αρχή της τυπικότητας

Γιατί: διαφάνεια, αποφυγή αλλοιώσεων, ανταγωνισμός , ισότητα

Όχι μόνον ότι προβάλλεται με ενστάσεις / προσφυγές

Όχι δυνατότητα διόρθωσης με αιτιολογία περί «μικρής απόκλισης» κ.λπ.

Ό,τι ελλείπει δεν συμπληρώνεται εκ των υστέρων

Μπορεί να γίνει συμπλήρωση ή διευκρίνιση μόνο σε σχέση με νομίμως υποβληθέντα έγγραφα

Όχι παλινδρομήσεις

Τύπος

- Έγγραφο – άρθρο 80 Ν.2362/1995 για συμβάσεις με αντικείμενο μεγαλύτερο των 2.500 Ευρώ ή διαρκείς υποχρεώσεις
- Άρθρο 22 ΚΔΔ
- Αποδεικτικός τύπος και όχι συστατικός κατά κανόνα: άρα η σύμβαση καταρτίζεται με την επίδοση της απόφασης κατακύρωσης ή ανάθεσης εκτός εάν άλλως ορίζεται σε ειδικές διατάξεις, οπότε συστατικός τύπος

Έκδοση κατακυρωτικής απόφασης

Βάση των κριτηρίων ανάδειξης αναδόχου – όπως προσδιορίζονται στη διακήρυξη κατά διακριτική ευχέρεια / δέσμια αρμοδιότητα όταν μειοδοτικός ή πλειοδοτικός διαγωνισμός

Δυνατότητα ελέγχου: αίτηση ακύρωσης ΣτΕ

Η ακυρωτική απόφαση ενεργεί ex tunc & erga omnes

Υποχρέωση συμμόρφωσης: όχι μόνον ανύπαρκτη η ακυρωθείσα αλλά και υποχρέωση με θετικές ενέργειες να αναμορφωθεί η κατάσταση που δημιουργήθηκε

Εάν ακυρωθεί η κατακυρωτική θεωρείται ότι δεν έγινε ποτέ

Εάν έχει γίνει επίδοση της κατακυρωτικής που ακυρώθηκε, δεν δεσμεύεται το Δημόσιο

Εάν απαιτείται έγγραφο ως συστατικός τύπος και προηγηθεί ακύρωση, δεν μπορεί να υπογραφεί

Εάν έχει καταρτισθεί σύμβαση: αναγνωριστική δικαστική απόφαση περί ακυρότητας

Ευθύνη Δημοσίου: αδικαιολόγητος πλουτισμός και διαπραγματεύσεις

Κύρωση με νόμο

N 3886.10 και οδηγίες για προσωρινή δικαστική προστασία Δημόσιων Συμβάσεων

Εισαγωγή

Ο νόμος 3886/10 εφαρμόζεται στις διαφορές από την διαδικασία που προηγείται της σύναψης της σύμβασης δημοσίων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που αναφέρονται παρακάτω. Η διαδικασία αυτή καταλήγει στην κατακυρωτική απόφαση, την οποία περιλαμβάνει.

Σύμφωνα με τη θεωρία των αποσπαστών πράξεων αυτές οι διαφορές είναι ακυρωτικές, όμως μεταφέρονται πλέον με αυτό τον νόμο από το ΣτΕ στο ΔΕφ.

Επίσης κατ' εξαίρεση ο Ν 3886/10 αναφέρεται στο αρ. 8§1 και σε διαφορές που αναφύονται ύστερα από την σύναψη της σύμβασης σχετικά με το κύρος της

Ασκείται και από τρίτο, ο οποίος βάπτεται από την εκτέλεση του έργου

Αδιάφορο αν είναι διοικητικές ή ιδιωτικές διαφορές (αν όμως δεν πληρούν τα παρακάτω κριτήρια υπάγονται στις ρυθμίσεις για τις διοικητικές και ιδιωτικές συμβάσεις αντίστοιχα)

Προυποθέσεις εφαρμογής

I. Ratione Personae

Κράτος, ΔΝΠ, ΟΤΑ και

“οργανισμοί δημοσίου συμφέροντος”:

1. νομική προσωπικότητα
2. Σύσταση για ανάγκες γενικού συμφέροντος
3. Χρηματοδότηση κατά πλειοψηφία, έλεγχος διαχείρισης ή διορισμός ανω του 1/2 της διοίκησης, διεύθυνσης ή εποπτείας από Κράτος, ΟΤΑ ή άλλους οργανισμούς δημοσίου συμφέροντος

II. Ratione Materiae (οδηγία 2004/18)

1. Σύμβαση έργου άνω των 5, 000, 000 € (κρίνεται ολικά το έργο)
2. Προμήθεια ή υπηρεσία άνω των 200, 000 €
3. Συμφωνίες-πλαίσια, συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων και δυναμικά συστήματα αγοράς

Αρμοδιότητα

- Διοικητικό Εφετείο (αρ. 3§1)
- Κατ' εξαίρεση στο ΣτΕ εκδικάζονται:
 1. Συμβάσεις με προϋπολογισμό άνω των 15, 000, 000 € εκδικάζονται στο ΣτΕ.
 2. Συμβάσεις παραχώρησης
 3. Συμβάσεις από ανάθεση που δεν έχουν δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της ΕΕ
 4. Ανάθεση χωρίς τήρηση της υποχρέωσης αναστολής της συνάψεως κατά την προθεσμία άσκησης προδικαστικής προσφυγής, κατά την άσκησή της και κατά την προθεσμία άσκησης αίτησης ασφαλιστικών μέτρων (αρ. 5§2)
 5. Συμφωνίες πλαίσιο και συμβάσεις δυναμικών συστήματος αγορών κατά παράβαση των διατάξεων πδ 60/2007

Ένδικα βοηθήματα προσωρινής δικαστικής προστασίας

I. Προδικαστική Προσφυγή αρ. 4 Ν 3886/10

- Υποχρέωση άσκησής της

Εξαιρέσεις

1. πράξη που δέχεται την προσφυγή άλλου προσώπου
 2. συμβάσεις που έχουν υπογραφεί αρ. 8
- 10 μέρες από την πλήρη γνώση (και της αιτιολογίας) παράνομης πράξης ή παράλειψης. Η προθεσμία αναστέλλει την υπογραφή της σύμβασης (stand still)
 - Απαιτεί έννομο συμφέρον να του ανατεθεί η σύμβαση και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από παράβαση νομοθεσίας ΕΕ ή ελληνικής
 - Απαράδεκτη η προσφυγή αν έχει ήδη ασκηθεί κατά της ίδιας πράξης από το ίδιο πρόσωπο (εξαίρεση--> αν ανακάλεσε η αρχή την πράξη αποδοχής 1ης προσφυγής)
 - Κατάθεση ενώπιον της αναθέτουσας αρχής (απευθείας στο πρωτόκολλο, fax, courier, επιστολή)
 - Κατά εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων (πχ διακήρυξη, πράξη αποκλεισμού κτλ)
 - Υποχρέωση προσδιορισμού νομικών και πραγματικών αιτιάσεων από προσφεύγοντα
 - Υποχρεωτική κοινοποίηση με φροντίδα προσφεύγοντος προς τρίτους που θα θιγούν από αποδοχή προσφυγής. Αν δεν κοινοποιηθεί δεν είναι απαράδεκτη η προσφυγή αλλά παράνομη η απόφαση που την δέχεται
 - Αποτελεί προϋπόθεση του παραδεκτού αίτησης ασφαλιστικών μέτρων
 - Δεν υπάρχει υποχρέωση ενημέρωσης όπως στην ενδικοφανή προσφυγή
 - Δεν εφαρμόζονται οι υπόλοιπες διοικητικές προσφυγές (αρ. 4§6)

Απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής επι της προδικαστικής προσφυγής

- Προθεσμία 15 ημερών --> αλλιώς τεκμαίρεται απόρριψη
- Απώτατο όριο έκδοσης --> η προτεραία της αίτησης ασφαλιστικών. Διαφορετικά υπόκειται σε ακύρωση λόγω κατά χρόνω αναρμοδιότητας
- Η αποδοχή της προσφυγής κατά όρου διακήρυξης συνεπάγεται την ματαίωση του διαγωνισμού

II. Αίτηση Ασφαλιστικών Μέτρων

- Προθεσμία 10 ημερών από τη ρητή ή σιωπηρή απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής. Η προθεσμία αναστέλλεται μόνο λόγω ανωτέρας βίας (όχι στις δικαστικές διακοπές). Ρητή απόρριψη προ της παρόδου του 15νθημέρου προς απάντηση στην προσφυγή κινεί αμέσως την προθεσμία
- Η άσκηση και η προθεσμία άσκησης κωλύουν την υπογραφή της σύμβασης
- Έννομο Συμφέρον-Προυποθέσεις βασίμου --> να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση και βλάβη από παράβαση εσωτερικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Έννομο συμφέρον άμεσο και ενεστώς.
- Προσβαλλόμενες πράξεις
 1. Πράξεις που απορρίπτουν την προσφυγή του
 2. Πράξεις που δέχονται την προσφυγή τρίτου
 3. Συμβάσεις που υπογράφησαν κατά αρ. 8 Ν 3886/10
- Απαράδεκτη η αίτηση
 1. όταν έχει προηγηθεί αίτηση κατά της ίδιας πράξης από τον ίδιο αιτούντα
 2. όταν είναι αλυσιτελής γιατί δεν αποτρέπει το βλαπτικό αποτέλεσμα
 3. όταν έχει ως αντικείμενο την δημιουργία νέας καταστάσεως και όχι την διατήρηση της υφιστάμενης
- Δεν εξαρτάται από την προηγούμενη άσκηση ενδίκου βοηθήματος. Η προθεσμία άσκησης ενδίκου βοηθήματος διακόπτεται με την άσκηση αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων. Η προθεσμία άσκησης του κύριου ενδίκου βοηθήματος αρχίζει με την επίδοση απόφασης επι της αιτήσεως
- . Αν ο διάδικος δεν ασκήσει το κύριο ένδικο βοήθημα μέσα σε 30 ημέρες αίρεται αυτοδικαίως η ισχύς του ασφαλιστικού μέτρου.

Προδικασία

Άσκηση αίτησης

- Κατάθεση αποκλειστικά στην Γραμματεία του ΣτΕ ή του ΔΕφ της περιφέρειας της αναθέτουσας αρχής
- Με την κατάθεση ο Πρόεδρος ορίζει ώρα και μέρα εκδικάσεως (max 30 μέρες) και την προθεσμία κλητεύσεως (min 15 μέρες)
- Κοινοποίηση
 1. με φροντίδα αιτούντος
 2. στην υπηρεσία που είναι αρμόδια για τις προσφορές και προς κάθε ενδιαφερόμενο του οποίου την κλήτευση θεωρεί αναγκαία ο δικαστής
 3. Αν κάποιος δεν κληθεί αναβάλλεται η συζήτηση ή κηρύσσεται απαράδεκτη. Αν όμως παραστεί και δεν αντιλέξει θεραπεύεται η ακυρότητα. Αν αντιλέξει ή δεν παραστεί η αίτηση απορρίπτεται ως προς αυτόν

Μετά την άσκηση

- Ειδοποίηση της αναθέτουσας αρχής μέσα σε 5 μέρες από τον αιτούντα
- Υποχρέωση αρχής να αποστείλει τον φάκελο με τις απόψεις μέσα σε 10 μέρες (αλλιώς τεκμήριο ομολογίας πραγματικής βάσης ισχυρισμών)

Προσωρινή διαταγή αρ. 5§4

- Ο αρμόδιος δικαστής μπορεί, με την κατάθεση της αιτήσεως και μετά κλήση της αναθέτουσας αρχής προ τριών (3) ημερών, να εκδώσει, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήσεως, προσωρινή διαταγή
- Περιέχει τα μέτρα, τα οποία πρέπει να ληφθούν ως την έκδοση της απόφασης.
- Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνεται και η άρση της απαγόρευσης σύναψης της σύμβασης. Λόγο άρσης της απαγόρευσης αυτής συνιστά το προδήλως απαράδεκτο ή το προδήλως αβάσιμο της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων
- Η προσωρινή διαταγή μπορεί να ανακληθεί είτε από το δικαστή που τη χορήγησε, ύστερα από αίτηση της αναθέτουσας αρχής και αφού κληθεί προς ακρόαση ο αιτών προ τριών (3) ημερών, είτε από το δικαστήριο που θα δικάσει την Αίτηση ασφαλιστικών μέτρων.

Άλλα στοιχεία

- Παρέμβαση μόνο υπέρ της πράξης από οποιονδήποτε επηρεάζεται από την αίτηση μέχρι τη συζήτηση της υπόθεσης (μέχρι και πο. εποτεύον Υπουργός)
- Υπομνήματα
- Προυποθέσεις βασίμου
 1. σοβαρή παραβίαση κδ κοινοτικού ή εσωτερικού δικαίου
 2. αναγκαία για την άρση δυσμενών αποτελεσμάτων ή αποτροπή ζημίας
 3. Στάθμιση με συμφέροντα τρίτων και δημόσιο συμφέρον
- Απόφαση μέσα σε 20 μέρες από την εκδίκαση (7 μέρες το διατακτικό)

III. Κήρυξη άκυρης της σύμβασης με προσφυγή αρ. 8

- Νέο ένδικο βοήθημα ευθέως κατά της σύμβασης - καινοτομία
- Προθεσμία 30 ημερών από δημοσίευση απόφασης (+αιτιολογία) ή από ενημέρωση ενδιαφερόμενων και πάντως όχι πέρα από 6 μήνες από την σύναψη της σύμβασης
- Περιπτώσεις
 1. Χωρίς δημοσίευση προκήρυξης στη εφημερίδα της ΕΕ (απευθείας αναθέσεις)
 2. Χωρίς σεβασμό ανασταλτικού αποτελέσματος (+παραδεκτή άσκηση προδικαστικής προσφυγής ή αίτησης ασφαλιστικών μέτρων: ΣτΕ 3404/2012)
 3. Παράβαση διαδικασίας για συμβάσεις πλαίσιο ή δυναμικά συστήματα αγορών
- Κατά κανόνα: Αναδρομική ακυρότητα της σύμβασης και αξιώσεις των μερών βάσει του αδικαιολόγητου πλουτισμού. Αποκλείεται η ικανοποίηση εάν ο ανάδοχος γνώριζε την ακυρότητα ή περιορισμός απαίτησης
- Κατ' εξαίρεση:

Ακυρότητα μόνο για το ανεκτέλεστο τμήμα ή σύντμηση διάρκειας αναλόγως σταδίου εκτέλεσης και των περιστάσεως

Επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλουν την μη κήρυξη της ακυρότητας (όχι μόνον έξοδα λόγω καθυστέρησης, νέας διαδικασίας)

+πρόστιμο έως 10% αντικειμένου της σύμβασης

Ένδικα Μέσα

Αναίρεση

Λόγοι αρ. 56 πδ

- A) Υπέρβαση καθηκόντων του διοικητικού δικαστηρίου που εξέδωσε την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση
- B) Καθ'ύλην αναρμοδιότητα δικαστηρίου
- Γ) Μη νόμιμη συγκρότηση(αριθμός ή ιδιότητα) ή κακή σύνθεση δικαστηρίου (λόγος αποκλεισμού/εξαιρέσεως)
- Δ) Παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας

Συνέπειες

- 1) Αναίρεση απόφασης και επαναφορά στην προηγούμενη κατάσταση
- 2) Επιστροφή ποσού που τυχόν καταβλήθηκε εφόσον αυτό ζητήθηκε
- 3) Παραπομπή της υπόθεσης είτε στο δικαστήριο που εξέδωσε είτε σε άλλο ομοιόβαθμο και ομοειδές:
 - α) Αν δεν χρειάζεται διευκρίνιση ως προς το πραγματικό μέρος, οπότε αποφασίζει περαιτέρω και για αυτή
 - β) Το δικαστήριο στο οποίο παραπέμπεται δεν μπορεί να αποστεί από την απόφαση του ΣτΕ
 - γ) η συζήτηση στο δικαστήριο της παραπομπής δεν έχει θέση νέας αλλά πρώτης συζήτησης

Ανασταλτικό αποτέλεσμα

Δεν υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα με την άσκηση της αίτηση αναιρέσεως εκτός αν ορίζεται διαφορετικά ή ζητηθεί κατέξαιρεση στις διαφορές από συμβάσεις κατασκευής δημοσίων έργων ή απόφαση Επιτροπής Ανταγωνισμού

Προθεσμία

Εντός 60 ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης

Σε κάθε περίπτωση εντός 3 ετών από τη δημοσίευση αρ. 53

Περιορισμοί στην άσκηση αναίρεσης* Συρρίκνωση

Η αναίρεση επιτρέπεται μόνο:

I. Όταν προβάλλονται με το εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο συγκεκριμένοι ισχυρισμοί και συγκεκριμένα:

A) Οτι δεν υπάρχει νομολογία ΣτΕ

B) Οτι υπάρχει αντίθετη νομολογία από ΣτΕ, άλλου ανωτάτου δικαστηρίου ή από ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου (αρ 53§3)

II. Λόγω ποσού άνω των 40, 000 € και διοικητική σύμβαση άνω των 200, 000 €

εξαίρεση

Αναίρεση επι προσφυγών ουσίας εφόσον αφορά περιοδικές παροχές ή τη θεμελίωση δικαιώματος για σύνταξη ή εφάπαξ παροχές (όχι για αγωγές)

Έφεση αρ. 58 επ πδ

Υπόκεινται σε έφεση:

A) Οριστικές Αποφάσεις

B) Εφόσον προβάλλονται ισχυρισμοί:

1) Οτι δεν υπάρχει νομολογία ΣτΕ

2) Οτι υπάρχει αντίθετη νομολογία από ΣτΕ, άλλου ανωτάτου δικαστηρίου ή από ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου (αρ 53§3)

Μπορούν να την ασκήσουν οι διάδικοί στην πρωτόδικη δίκη

Προθεσμία

60 μέρες χωρίς ανασταλτικό αποτέλεσμα

Σε κάθε περίπτωση μέσα σε 1 έτος (δεν αναστέλλεται ούτε παρεκτείνεται)

Αρχίζει από την κοινοποίηση της απόφασης από τον διάδικο

Τριτανακοπή αρ. 51 πδ και 106-108 ΚΔΔικ

Ένδικο μέσο με το οποίο τρίτος. μη διάδικος σε μια δίκη, ζητάει την εξαφάνιση βλαπτικής για αυτόν απόφασης και την εκ νέου εκδίκαση της υπόθεσης

Παθητικώς νομιμοποιούνται όλοι οι διάδικοι ανάμεσα στους οποίους εκδόθει η απόφαση

Στην τριτανακοπή του αρ. 51 ασκείται μόνο κατά ακυρωτικών αποφάσεων, δεδομένου ότι η παρέμβαση είναι μόνο υπέρ της πράξης

30 μέρες από την κοινοποίηση ή γνώση της απόφασης. 3 έτη καταχρηστική προθεσμία (107 ΚΔΔικ)

Δεν έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα, μπορεί όμως να ζητηθεί αίτηση αναστολής

Ασκείται με απλή κατάθεση

Προυποθέσεις εφαρμογής

1. Τρίτος --> ο προσεπικληθείς αναγκαίος ομόδικος δεν θεωρείται τρίτος ακόμα και αν δεν συμμετείχε στη δίκη αρ. 118 ΚΔΔικ. Ο μη προσεπικληθείς μπορεί
2. Βλάβη από την απόφαση μεταξύ άλλων
3. Να μην έχει ασκήσει παρέμβαση --> Να μην του έχει γίνει γνωστοποίηση της δίκης αρ. 114 ΚΔΔικ. Δεν ισχύει το ίδιο και για την ανακοίνωση του πδ
4. Έννομο συμφέρον --> ίδιο με την άσκηση παρέμβασης. Δηλαδή από το σημείο ασκήσεως υποθετικής παρέμβασης μέχρι την έκδοση της οριστικής απόφασης

	Ακυρωτικές πδ 18/89	Ουσίας ΚΔΔμίας
Πληρεξουσιότητα	3 τρόποι του αρ. 27	4 τρόποι α) 3 τρόποι του αρ. 30 §§2,3 β) και ιδιωτικό έγγραφο αρ. 30 § 2 β γ) Πληρεξουσιότητα με συνυπογραφή δεν μπορεί να δοθεί όταν απαιτείται ειδική πληρεξουσιότητα αρ. 30 § 6
	Αναδρομικότητας Πληρεξουσίου αρ. 27 § 2--> Απαιτείται να δοθεί μεταγενέστερα πληρεξουσιότητα με έναν από τους 3 τρόπους	Πλάσμα του αρ. 28 § 1--> θεωρείται ότι υπάρχει πληρεξουσιότητα για πράξεις προδικασίας αν α) δοθεί μεταγενέστερα πληρεξουσιότητα με τους 4 τρόπους, ή β) ΕΓΚΡΙΘΕΙ η δοενέργεια των πράξεων στο ακροατήριο
	αρ. 27 § 3 και 33 § 3 κλήση για συμπλήρωση στοιχείων νομιμοποίησης μέσα σε εύλογη προθεσμία εφόσον δεν υπάρχει παντελής έλλειψη	αρ. 28 § 3 και ΟΛΣτΕ 3174/96 κλήση για συμπλήρωση στοιχείων νομιμοποίησης μέσα σε εύλογη ανατρεπτική προθεσμία εφόσον έχουν υποβληθεί όλα είτε εξαρχής πλην αυτά παρουσιάζουν ελλείψεις
	αρ. 27 § 6 και 97§3 ΚΠολΔ γενικό πληρεξούσιο - λήξη μετά από 5 έτη και πρέπει να ανανεωθεί αν έχει παύσει κατά την συζήτηση	αρ. 31 γενικό πληρεξούσιο- λήξη μετά από 5 έτη ή μέχρι την επίδοση οριστικής αποφασής αν η δίκη άρχισε πριν την λήξη της πενταετίας
Στοιχεία δικογράφου (πατρώνυμο)	αρ. 17§ 2 δεν υπάρχει υποχρεωτική πρόβλεψη για πατρώνυμο αρ. 40 εφαρμογή διατάξεων ΚΠολΔ αρ. 159 περ. 3 ΚΠολΔ σχετικά άκυρη η αίτηση ακυρώσεως αν η έλλειψη του πατρωνύμου προκαλέσει δικονομική βλάβη	αρ. 45 § 1 στ. γ) πρέπει να ανγράφεται το πατρώνυμο αρ. 46 απόλυτη ακυρότητα του δικογράφου αν λείπει το πατρώνυμο όμως, η σύμφωνη με το αρ. 20 Σ ερμηνεία επιβάλλει την ευρεία ερμηνεία του αρ. 46 και άρα σχετική ακυρότητα (ΣτΕ 1138/2013). Επίσης το αρ. 46 δεν ορίζει ότι η ακυρότητα κυρήσσεται αυτεπάγγελα, άρα κηρύσσεται ύστερα από αίτηση του διαδίκου, όπως αναφέρεται στο αρ. 62§2 με κατάλληλη ερμηνεία. Επομένως η ακυρότητα γίνεται σχετική.
Επίδοση	διατάξεις αρ. 21 πδ 18/89 και ΚΠολΔ (μέσω του αρ. 40 πδ)	Ειδικές διατάξεις του ΚΔΔμίας για επιδόσεις αρ. 47-57.
	αρ. 21 επίδοση γίνεται με επιμέλεια της Γραμματείας (εξαίρεση πρόσθετοι λόγοι και παρέμβαση) -> οφείλεται στην ύπαρξη εισηγητή	αρ. 48 επίδοση γίνεται είτε από τον ιδιώτη είτε από το Δημόσιο και ΝΠΔΔ είτε από το Δικαστήριο
	αρ. 21 δεν επιδίδεται στον ασκούντα το ένδικο μέσω το δικόγραφο με χρονολογία κατάθεσης ούτε κλήση για συζήτηση	αρ. 128 § 2 επιδίδεται η κλήση προς συζήτηση στον ασκούντα το ένδικο βοήθημα
Προθεσμίες	αρ. 21§ 6 θεραπεύεται η μη τήρηση προπαρασκευαστικών προθεσμιών για κοινοποίηση και κλήση, παρέμβαση και πρόσθετους λόγους, αν οι διάδικοι παραστούν στο ακροατήριο και δεν αντιλέζουν	αρ. 61§ 6 η μη τήρηση προθεσμίας που αφορά αποκλειστικά τις σχέσεις των διαδίκων εξετάζεται μόνο αν ο διάδικος, υπερ του οποίου τέθηκε, αντιλέξει

Χωρισμός δικογράφου	αρ. 45 § 6 χωρισμός δικογράφου ΔΟΛΣτΕ 4/2004 επι μη υπάρξεως ομοδικίας ή συνάφειας διατάσσεται χωρισμός δικογράφου με κατάθεση αυτοτελούς δικογράφου εντός προθεσμίας 30 ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης, επι ποινή απαραδέκτου του ένδικου βοηθήματος. αν δεν κατατεθεί εντός της προθεσμίας τότε απορρίπτεται ως απαράδεκτη η αίτηση ακυρώσεως ως προς τους μη ομοδικούντες ή μη συναφείς πράξεις	αρ. 121 § 2 χωρισμός αρ. 121 § 3 προσδιορισμός των χωριζομένων σε συγκεκριμένη δικάσιμο για να δικαστούν αρ. 115 § 5 χωρισμός δικογράφου από προσφεύγοντα ή ενάγοντα και άσκηση νέου ενδ.βοηθ. με χρονολογία κατά πλάσμα ίδια με το πρώτο ενδ. βοηθ.
Πρόσθετη παρέμβαση	Μόνο υπερ του Δημοσίου αρ. 49 Κατ' εξαίρεση μόνο ο Αρμόδιος Υπουργός μπορεί να ασκήσει παρέμβαση υπερ και κατά της πράξης του νπδδ που εποπτεύει αρ. 21 § 2 β' καθώς και οι διάδικοι σε εκκρεμή δίκη στην πρότυπη δίκη στο ΣτΕ αρ. 1 Ν 3900/2010	αρ. 113 §1 παρέμβαση και υπερ του προσφεύγοντος και υπερ της διατήρησης της διοικητικής πράξης
Έκθεση απόψεων	αρ. 23 § 1 έκθεση απόψεων μόνο για το πραγματικό μέρος	αρ. 129 §1 αναλυτική έκθεση απόψεων για νομικά και πραγματικά
	αρ. 23 § 2 προθεσμία 30 ημέρες πριν	αρ. 129 § 2 προθεσμία 15 ημέρες πριν
	το αρ. 23 δεν περιέχει ρύθμιση για το αν είναι υποχρεωτική η αναβολή. Στην πράξη το ΣτΕ αναβάλλει μια φορά τουλάχιστον οίκοθεν την υπόθεση	αρ. 129 § 2 εδ. 3 αναβολή λόγω μη αποστολής απόψεων είναι υποχρεωτική μόνο μετά από αίτηση αυτού που άσκησε το ένδικο βοήθημα
Μη αποστολή έκθεσης απόψεων και φακέλου	αρ. 24 § 3 εάν η συζήτηση αναβληθεί μια φορά λόγω μη αποστολής των στοιχείων του φακέλου το Δικαστήριο προχωρά στην εκδίκαση και συναγάγει τεκμήριο ομολογίας για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του αιτούντος	αρ. 129 § 4 μετά την πρώτη αναβολή της συζητήσεως το δικαστήριο συζητά υποχρεωτικά την υπόθεση και εφόσον μπορεί να σχηματίσει πεποίθηση για την αλήθεια των ισχυρισμών των διαδίκων από τα στοιχεία της δικογραφίας, αποφαινεται επι της διαφοράς
Ερημοδικία	αρ. 28 αποκλεισμός ερημοδικίας	αρ. 135 § 1 αποκλεισμός ερημοδικίας
Υπόμνημα	αρ. 25 § 2 υπόμνημα 6 ημέρες πριν την συζήτηση και υπόμνημα μετά την συζήτηση μέσα σε προθεσμία που τάσσεται από τον Πρόεδρο για όσα εκτέθησαν στο ακροατήριο	αρ. 138 δεν υπάρχει ρύθμιση για υπόμνημα πριν την συζήτηση αλλά επιτρέπεται από την Αιτιολογική Έκθεση χωρίς συγκεκριμένη προθεσμία-> μέχρι τη συζήτηση (ελλείψει ανάλογου με τον ΚΦΔικ ρητού περιορισμού οτι πρέπει να κατατεθεί μέχρι τη προτεραία). Υπόμνημα μετα την συζήτηση υποβάλλεται μέσα σε 3 μέρες μετά την συζήτηση. Δεύτερο υπόμνημα μετά την συζήτηση υποβάλλεται προς αντίκρουση του υπομνήματος του αντιδίκου

Ενδικοφανής Προσφυγή	δεν εμπεριέχεται ρητή διάταξη για την υποχρέωση ενημερώσεως του ιδιώτη αλλά θεμελιώνεται στο αρ. 45 § 2	ρητή υποχρέωση ενημερώσεως 63 § 3
	δεν υπάρχει ρύθμιση για πρόωρη αίτηση ακυρώσεως, κατ'αρχην ασκείται απαραδέκτως αλλά συγχωρείται ad hoc βάσει 20 § 1 Σ και 6 ΕΣΔΑ, αρ. 63 § 3 ΚΔΔικ, 4 ΚΔΔιαδ	επιτρέπεται η πρόωρη προσφυγή 63 § 5
	δεν ρυθμίζεται η ενδικοφανής προσφυγή κατά παραλείψεως αλλά γίνεται νομολογιακώς δεκτή σύμφωνα με 20 § 1 Σ και 6 ΕΣΔΑ, λόγω ενότητας των διαδικασιών και το αρ. 45 § 3	επιτρέπεται ενδικοφανής προσφυγή κατά παραλείψεως 63 § 3 εδ. γ'
	διοικητική διαδικασία σε περισσότερα στάδια 45 § 3	δεν υπάρχει ρύθμιση για διοικητικές διαδικασίες σε περισσότερα στάδια, όπου το όργανο της τελευταίας βαθμίδας παρέλειψε να αποφανθεί
	δεν υπάρχει ρύθμιση για συμπροσβαλλόμενες πράξεις	συμπροσβολή μεταγενέστερων και συναφών πράξεων μέχρι την πρώτη συζήτηση 63 § 7
Ανάκληση Απόφασης Αναστολής Εκτελέσεως	ενεργητική νομιμοποίηση 52 § 9 -> μόνο ο αρμόδιος Υπουργός ή το ΝΠΔΔ και όποιος έχει δικαίωμα παρεμβάσεως στην ακυρωτική δίκη ο διάδικος δεν έχει δικαίωμα να ζητήσει την ανάκληση της ολικώς ή μερικώς απορριπτικής απόφασης επι της αίτησης αναστολής του Μπορεί όμως να ασκήσει νέα αίτηση αναστολής αρ. 52 § 10	ενεργητική νομιμοποίηση: διάδικος ή τρίτος που έχει έννομο συμφέρον αρ. 205 § 5
	η έννοια των νέων δεδομένων για άσκηση νέας αίτησης ανάκλησης αναλύεται περισσότερο στο 52 § 9 προσδιορίζονται ως δεδομένα τα οποία δεν είχαν τεθεί υπόψη της Επιτροπής κατά την έκδοση της απόφασης ή μεταβολή δεδομένων βάσει των οποίων χορηγήθηκε η αναστολή εκτελέσεως	τα νέα στοιχεία της αίτησης αναστολής του αρ. 205 δεν αναλύονται αλλά ισχύουν τα ίδια με το πδ 18/89
Δεδικασμένο	αρ. 50 § 5 αναφέρεται μόνο σε δεδικασμένο για διοικητικής φύσεως ζήτημα αναλογική εφαρμογή 197 § 1 ΚΔΔικ για κριθέντα δικονομικά ζητήματα	αρ. 197 § 1 διοικητικής φύσεως και δικονομικά ζητήματα
Άπαξ άσκηση του ενδίκου βοηθήματος	δεν ρυθμίζεται αλλά εφαρμόζεται νομολογιακά το 70 ΚΔΔικ	αρ. 70 ΚΔΔικ
Ανακοίνωση δίκης	αρ. 51 § 2 ανακοίνωση της δίκης από τον εισηγητή	αρ. 114 § 1 ανακοίνωση δίκης με κοινοποίηση του εισαγωγικού δικογράφου από οποιονδήποτε διάδικο
Τριτανακοπή	δεν δικαιούται να ασκήσει τριτανακοπή αυτός στον οποίο γνωστοποιήθηκε η δίκη σύμφωνα με το αρ. 51 § 2	δεν δικαιούται να ασκήσει τριτανακοπή αυτός στον οποίο ανακοινώθηκε η δίκη σύμφωνα με το αρ. 114 § 1 Η διαφορά είναι ότι αν η γνωστοποίηση γίνει από το δικαστήριο τότε δεν συνιστά ανακοίνωση και δεν εμποδίζει την άσκηση της τριτανακοπής

	δεν υφίσταται αναγκαστική ομοδικία επομένως δεν τίθεται ζήτημα μη προσεπίκλησης	αρ. 116 και 117 υπάρχει αναγκαστική ομοδικία και προσεπίκληση. Άρα αν γίνει προσεπίκληση ο τρίτος δεν έχει δικαίωμα άσκησης τριτανακοπής
	ασκείται μόνο κατά αποφάσεων που δέχονται την αίτηση ακυρώσεως γιατί η πρόσθετη παρέμβαση στην ακυρωτική δίκη ασκείται μόνο υπέρ της διατήρησης της διοικητικής πράξης αρ. 49 § 1	ασκούνται και κατά απορριπτικών και κατά δεχόμενων το αρχικό ένδικο βοήθημα αποφάσεων αρ. 113 § 1
	δεν υπάρχει αντίστοιχη ρύθμιση	αρ. 84 § 2 ενεργητική νομιμοποίηση ειδικών διαδόχων προς άσκηση τριτανακοπής
	δεν υπάρχει αντίστοιχη ρύθμιση εφαρμόζεται αναλογικά 106 § 3	106 § 3 παθητική νομιμοποίηση
	δεν μπορεί να ασκηθεί αίτηση αναστολής κατά της τριτανακοπτόμενης αποφάσεως παρά τις εντυπώσεις που δίνει 51 § 3	γίνεται να ασκηθεί αίτηση αναστολής κατά της τριτανακοπτόμενης απόφασης
προσαγωγή εγγράφων-προαπόδειξη	προαποδεικτικώς μέχρι το πέρας της πρώτης συζήτησης αρ. 33 § 1 εδ. β΄	πρέπει να προσαγόνται έως την προηγούμενη μέρα από την πρώτη συζήτηση αρ. 150 § 1
κύρια παρέμβαση	δεν ρυθμίζεται	μόνο επι αγωγής αρ. 112
εκπροσώπηση Δημοσίου	αρ. 20 § 2 α) από τον αρμόδιο Υπουργό	αρ. 25 κατά κανόνα από Υπουργό Οικονομικών. Εξαιρέσεις: α) σήματα από Υπ. Ανάπτυξης β) φορολογικές από την αρμόδια ΔΟΥ γ) διαφορές εκτελέσεως από προιστάμενο της ΔΟΥ ή τελωνείου που εκτελεί
πρόσβαση στα έγγραφα	αρ. 18 εσωτερικός κανονισμός ΣτΕ και αναλογική εφαρμογή αρ. 30 ΚΔΔικ	αρ. 30 ΚΔΔικ
συμπροσβολή ή πράξεων	δεν ρυθμίζεται. αναλογική εφαρμογή αρ. 63 §7 ΚΔΔικ. μόνη ρύθμιση το αρ. 45 § 4 πδ	μεταγενέστερες και συναφείς μέχρι την πρώτη συζήτηση ως συμπροσβαλλόμενες αρ. 63 § 7